انځورونه که هینداره

محمداکبر کرګر

کال: ۱۳۸۵ل / ۲۰۰۷ ع

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	انځورونه که هینداره
لیکوال:	محمد اکبر کرګر
د چاپ تیراژ:	۵۰۰ یا ۱۰۰۰
د چاپ کال:	۱۳۸۵ل / ۲۰۰۷ م
د چاپ ځای:	د چاپخوني نوم، پېښور، پاکستان

ډالی:
ګراني لور ښانګې حنا کرګر ته چي ژوند یې د درد او کړاو سره د مبارزي مفهوم دی.

WWW.SAMSOOR.COM

Samsoor.Com

د لیك پای

نه، نه، همدی وو. همدی له ما سره په کوټه کې اوسېده. په کوټه قلفي کې وو ..
ـ ته څوک یادوې ؟
ـ همدا چې عسکر یې نوم واخېست.
ـ څوک ؟
ـ سربلند !!
په حیرانۍ مې وپوښته، نو هغه څه شو ؟
ـ د هغه کیسه ډېره اوږده ده. کیسه یې ډېره اوږده ده. ته اوس چوپ شه دلته عسکر ګرځي چې خبرې مو وانه وري.
عسکر بیا بهر څو واري د سربلند نوم واخېست. تورن صمد د هغه د نوم په اورېدو سر وخوځاوه څه یې ونه ویل.

د حوت د میاشتې وروستۍ جمعه وه. تنکۍ غرمه لګېدلې وه چې د زمانخان کلا د خاورین او د دوړو او خاورو ډک سرک نه په تنګو کوڅو چې سرونه یې د کلي له نسه په یو شان بهر راوتلي ول، په مینځ کوڅه ورننوتم. ښایسته د اوږدې کوڅې له نیمایي نه زیات ورننوتم چې د هغه د کور د مخې دروازې ته ودرېدم. په لویه دروازه کې د یو ستوی کوچنۍ کړکۍ پر تمبه چې یو تن په کې په اسانۍ ننوتلی شو د اوسپنې یوه ټوټه د ټک ټک لپاره زوړنده وه. هغې ته مې زور ورکړ. له دننه د پېښو اواز واورېدل شو. غږ وشو، درغلم.

هغه راووت. له روغبړ نه وروسته په کوټه کې کښېناستو. بیرته له کوره راووتو او د زمانخان کلا له تنګو کوڅو څخه خاورین او د دوړو ډک سرک ته راووتو. د پسرلی په لګېدو هوا د چا خبره ماته شوې وه. شین اسمان او ځلانده لمر وینځلې هوا ځانګړې اغیز درلود، خو بوږنوونکې فضا د ویرې او ترهې نه ډک ماحول هرڅه پردې کړې ول. موږ دواړه له تنګې کوڅې د سرک سوروري غاړې ته راووتو.

موټر ته تم شولو سرک دوړو او ګرد نیولی وو. د ښاریانو ذهني فضا هم داسې تته او نارو‌ښانه وه. کله چې به موټر تېر شو د دوړو یوه اوږده لیکه به یې په ځان پسې راکښله. ځینې لاروي ورسره عادت ول، خو ځېنو به بیا دسمال او یا د څادر پیڅکه تر سپږمو نیولې وه. مخ به یې پټ کړی وو چې ګرد او خاورې یې په سپږمو کې داخلې نه شي.

محمد اکبر کرګر

انځورونه که هېنداره

Samsoor.Com

خو زه د سربلند کیسه کوم. هغه جگ نری زلمی وو. نري بريت يې دمخ د راوتلو بارخوگانو له پاسه د ليکاڼي د ښکلي خط په څير بربښېدل. ببر او ښه ببر وېښتان يې پر اوږو پراته ول. د چپه تنۍ خت يې په غاړه وو. شمېرلې خبرې يې کولې. په حساب گړېده. په حالاتو يې خبرې کولې. له مانه يې د خپلې مينې رازونه هم پټ نه ساتل. د گاونډۍ پېغلې سره يې د خپلې مينې په باب ډېر څه وويل. هر وخت به يې د هغې خبرې کولې، خو دا وار يې ډېر څه وويل. کورنۍ هم راضي (خوشاله) وه چې اوس د چا خبره د هغه پښه بنده کړي. دا وخت هغه خپلې زده کړې پای ته رسولې وې. په راډيو تلويزيون کې يې په کار پيل کړی وو او له خپله کاره هم ډېر خوشاله مالوميده، له خپله کاره او له خپلې مينې.

په خبرو خبرو کې د بس تمځای ته ورنژدې شولو. بيا بيا يې د حالاتو يادونه وکړه. همدومره يې وويل: زموږ ډېر دوستان او ملگري يې بنديان کړل. ډير لانتي سړی دی. بېرحمه جلاد دی... د وخت واکمن ته يې اشاره وه.

په خبرو کې د بس تمځای ته ورسيدو. غاړه مو سره ورکړه. خدای پاماني مو وکړه. په بس کې يوې څوکۍ ته کښېناستم. هغه ستون شو. له ليرې مې کاته چې يو وار يې بيا شاته وکتل. ببر سر يې د ولو په مينځ کې راستون کړ او بيا يې لاس وخوځاوه. په دې هيله چې ژر ووينو او بيا ووينو. گاډي حرکت وکړ، په دوړو کې ورک شو. گاډی پنا شو. هغه هم په کوڅه کې ننوت. او بيا مو سره ونه ليدل. زه له څو بسونو د بدلولو ورسته کورته ورسېدم. خو د هغه خبرې او اندېښنې مې همداسې پر سر کې تاوېدلې. ((... دا سپي موږ نه پرېږدي... زموږ پايڅو ته خوله رااچوي. موږ ځوروي. بنديانوي. او شکنجه... .))

له زمانخان کلا نه تر ميرويس ميدان پورې په ټوله لاره کې د هغه د مانا داره خبرو سره په سوچونو کې زنگېدم. د هغه خبرو د شپې هم خوب ته پرې نه ښودم. خوب نه راته.

اونۍ دوه وروسته زه هم زندان ته ولاړم. د زندان فضا ډېره ځوروونکې وه. په زندان کې مو بهر انگړ ته د وتلو اجازه نه درلوده. شپه او ورځ به د زندان په چټل او بوېناک دهليز کې پراته وو. پنجرې به راپسې تړلې وې. هره جمعه به د بنديانو پايوزان راتلل او په وار به يې د هر چا نوم اخېست. ټول بنديان به خپلو نومونو اخېستلو ته غوږ ول.

څو مياشتې وروسته کوټه قلف دهليز ته يوړل شوم. هلته په يوه تنگه کوټه کې چې ايله بيله څلور تنه به خوا په خوا سره ځايېدل، پرېوتلو. سرباز يو نوم واخېست. سرباز د عادت له مخې دا نوم څو وارې تکرار کړ. سربلند ، سربلند !

خو د نامه ځواب چا ونه وايه لکه چې دلته نور سربلند نه وو ، لکه چې سربلند هماغه يو کس وو چې اوس نه وو. ځکه چې د نورو سرونه د هغه په څېر جگ نه ول، خو په هر حال دلته نور سربلند نه وو.

محمد اکبر کرگر   انځورونه که هېنداره

Samsoor.com

خو د نامه په وړاندې ځوک پیدا نه شول. اورمرو چې د هغه پایواز به هغه ته جامې هم راوړې وې. دا کار ځو ځو وارې تکرار شوی وو. د هغه پایواز به ځو ځو وارې ناهیلی ستون شوی وو. او په کور کې به یې د هغه بوډۍ مور ته څه ویلي ول؟ د دې تصور کول نو بېله او جلا خبره ده چې څنګه چا کولی شول د هغه زړه خوږې مور ته قناعت ورکړي. ما ته هغه مهال دا ټولې پوښتنې په مخ کې ودرېدې.

ناڅاپه مې له خولې ووتل. دا به هماغه سربلند وي. هماغه زموږ سربلند. هماغه زلمی سربلند. او په زړه کې مې د هغه د لیدو تنده یو وار بیا په غزونو شوه. کوم سربلند ؟ د نوم په اورېدو مې بیا ذهن د زمانخان کلا تنګو کوټو ته ننوت. د یو ښکلي ځلمي سره په خبرو بوخت شوم. بس ته تم شوم، ودرېدم. بس حرکت وکړ، ما مخ بیا واړاوه. هغه له لیرې مخ را واړاوه. لاس یې وخوځاوه. نه، نه. نه خو بس بېرته شاته راغی او نه خو هغه له تنګو کوټو بېرته راووت. همداسې په تنګو کوټو کې د تورتمونو ... او ترګمیو په کوټو کې.

کوټه قلف زندان ته نوي راغلي افسر تورن صمد وویل: هغه زه پېژنم. زما ملګری وو . له ماسره په دهمزنګ کې په یوه کوټه کې وو. د صدارت په کوټه قلفۍ کې هم یوځای وو. دی هماغه سربلند دی دا چې سرباز (سرتېری) یې ورته نوم واخېست.

اوس یې هم یوه نښه له ماسره شته. د ډېرو خطرونو سره سره مې له لاسه ورنه کړه ګوندې که ژوندی له زندانه ووځم چې مور ته یې وروسپارم.
ما د صمد خبره ونیوله ترې و مې پوښتل:
ښه ته د سربلند نوره کیسه وکړه.

هغه زیاته کړه: موږ په یوه کوټه کې وو. یوه ورځ ماښام یې هغه کوټې ته رانه‌نویست. خبرې یې نه شوې کولای. هغه یې ډېر وهلی او ټکولی وو. د برېښنا مزي یې ورته په پښو کې ورکړي ول. په کالیو یې د وینو رټې پرتې وې. زموږ کوټه د خطرناکو بندیانو د کوټې په نوم یادېده. ویل کېدل چې دلته د رژیم پر ضد خطرناک بندیان دي. نو ځکه د رژیم لوړ پوړو پخپله تحقیق (ګروېږنه) کاوه. سربلند یې هم په پوځ کې د کارکولو په تور نیولی وو. په اوله شپه یې د وهلو او برېښنا له امله خبرې نه شوې کولی. ډېر وروسته په خبرو راغی. ځو ورځې یې څه شی نه وو خوړلی. نار نهور وو او له دې سره شکنجه شوی هم وو.
ما ترې وپوښتل:
څه یې ترې غوښتل:
صمد وویل: لېست یې ترې غوښت. د افسرانو لېست. همدومره پوه شوم چې هغه او ځو تنه نور استادان یې د کودتا په تور بندیان کړي ول چې په پوځ کې کار کوي.
پوښتنه یې ترې کوله: ورونه دې چیرې دي ؟

محمد اکبر کرگر انځورونه که هېنداره

samsoor.com

ملګري دې کوم دي ؟ له چا سره روابط (اړیکي) لري ؟ او داسې نور ...

په اخیره شپه له وهلو ګونګی شوی وو . په ډېر کړاو یې په پنسل یو لیک ولیکه . پر ما یې ټینګه وکړه چې هرومرو یې د هغه کورته وسپارم . هغه پنسل په ګوتو کې نه شو نیولی. ګوتې یې پړسېدلې وې، بربښنا یې ګوتې پړسولې وې. خو د دې پرزې له راکولو وروسته ورپسې عسکر رانښوت. هغه یې په ځنګلوکې ونیو او کش یې کړ. او په زوره یې تور موټر ته پورته کړ. بیا راستون نه شو. ویل کېدل چې مرګ او وژلو ته بندیان له لسو بجو وروسته له کوټو ویستل کېدل او بیرته نه راستنېدل. ما یې لیک وپوښته چې څه شو:

ـ فکر کوم چې لیک به اوس هم له ما سره وي.

صمد له ځایه پورته شو. د کوټې په دیوال کې لوړې کړکۍ ته ودرېد. کړکۍ ته ایله بیله د سړي سر وررسېده. اخوا دې خوا یې وکتل بیرته کښېناست.

وی ویل: څوک نشته. د کالیو غوټه یې را پرانېسته پرتوګ یې ترې راوویست . د پرتوګانښ په غل بازۍ کې یې ګوتې ننه ایستې. یوه کوچنۍ پرزه (ټوټه) یې ترې راوویسته او ماته یې راکړه. ویل یې دا ګوره امانت دی. دا ورکه نه کړې. ژر یې بیرته راکړې چې که ازاد (خلاص) شوم باید د هغه مور ته یې وسپارم.

په کوچني لیک کې یې لیکلي ول:

ګرانې مورې. او د کور ...

سبا ته د نوي کال لومړۍ ورځ ده تاسې ته مبارکي وایم. ما نن شپه چانواري کوي. زه په دې خبره ښه پوهېږم چې دوی مانه پرېږدي، خو ما داسې څه نه دي کړي چې زه پرې وشرمېږم او پښېمانه شم. ما اصلاً کوم کار نه دی کړی. دوی غوښتل چې له ما او له نورو کسانو د دروغو سند واخلي، خو وایې نخښست. هر څوک په ژوند کې یوه لاره غوره کوي. زه هم دیوې لارې سړی وم. اوس زه د لمر خاته پر لور خوځم. مورې دوعا راته کوه. ملګرې ته مې ډېره مینه. مخ یې د وروستي وار لپاره د دې لیک د تورو په وسیله ښکلوم. پر ما پسې مه خپه کېږئ په جګو سترګو له تاسو سره په خوبونو او خیالونو کې.

د لیک په خلاصېدو سره زما ستونی وپړسېد. صمد د دروازې ښکالو واورېده. کاغذ یې ژر د بالښت لاندې کړ. عسکر رانښوت. او صمد یې هم په توره شپه له کوټې وویست او بیا یې پته ونه لګېده.

۲۰۰۵ کال اپریل ۴

Samsoor.com

سپکاوی

د یکه (یله) زار له غرِ وروسته سندرغاړي د فضل په نوم خپله مشهوره سندره پیل کړه. خلک سم د واره چوپ او غلي شول. ماشومانو او ځلمو هم خپلې خبرې چپ کړې، خو یو سړی په چابکۍ د ډېرې له بر سر کټ څخه راپاڅېد او د سندرغاړي په غوږ کې څه وپسېد. بېرته په چابکۍ په خپل ځای کې کېښناست.
مجلس او ټنګ ټکور سم له دې پسېدو سره د واره خپله غاړه بدله کړه. بیا چا د فضل نوم وانه خېست. راپاڅېدلی سړی په خپل ځای چوپ او غلی کېښناست. ټولو خلکو هغه ته کتل د هغه خیرې ته یې کتل. هغه همداسې په خپل ځان کې ننوته، ورکېده او نوره له هغه سره هم د خبرو متره نه وه. سندرغاړی هم ژر په خپل ځای کېښناست او نور ورسره د چا خبره چې د درېدو وس نه وو.

خدای خبر چې له کته پاڅیدلي سړي هغه ته په غوږ کې څه ویلي ول. ارومرو چې د ګوابښ خبره وه. زیات کلیوال لا د مخه په دې راز پوهېدل. خو له لېرې ځایونو څخه راغلي خلک په دې راز نه پوهېدل، نو ځکه خو مېلمانه او د لېرې ځایونو سیل کوونکي اوتر اوتر ښکارېدل. په ټولو کتونو کې ناستو کسانو یوه بل ته خولې نږدې کړې او ګونګوسې پیدا شول.

د کلي تواچي د چوپ کېدو غږ وکړ. د یوه زاړه استاد هنرمند نه یې غوښتنه وکړه چې یوه چاربیته ووایي. هغه د چاربیتې پرځای د یا ټیک ستا په جبین دې نظم پیل کړ. ټنګ ټکور د مست او یاغي سیند پر سر په یوه لویه او پراخه ډېره کې بیا رونق ونیوه.

مجلس او سازونو د کونړ د پشه کال د مهال د مست سیند پر سر په لویه او پراخه ډېره کې روان وو. د کېنته او پورته درو څخه زیات خلک ورته راټول شوي ول. ډېر خلک ورته راغلي ول. لاندې د ډېرې په لمن کې د کونړ مست سیند چې د چا خبره د پشه کال په موسم کې خونکاری کېږي او له خولې ځګونه باسي. د توري شپې په زړه کې لکه تور ښامار په سینه ښوېېده. شپو یې مستې غرغرې کولې. ډېره د لالټېنونو او ګیسونو رڼاګانو سپین پرک اړولې وه. د سیند د سر یخ باد به کله هم په ډېره راخپور شو او د سندرغاړي له سندرو سره به یې یوځای د ارمونې په پردو کې سر تاو کړ. خو د سیند په اوږده تراړه کې د شپو لامبوزن تېل والا به له ورایه چې لالټېنونه به یې د شونتیې د رڼاګانو په څېر په لاسونو کې نیولې ول د سیند پر ټټر به د ډېرې له څنګه تېرېدل.

محمد اکبر کرګر — انځورونه که هېنداره

samsoor.com

خو دېخوا د پشه کال گرمۍ د ټنگ ټکور او سندرو اوازونو هرڅه چوپ کړي ول. په دېره کې د کټونو ډېر اوږود کتار جوړ وو. دوه کتاره یو بل ته مخامخ جوړ ول. دېخوا او اخوا رنگارنگ کټونه پراته ول .کټونه د کلي له هر کور نه راوړل شوي ول. د ځېنو پیاړمې کلکې وې، خو ځینې یې ځولۍ شوي ول او چې څوک به پکې کښېناست، نو سمدم به په ځمکه لگېده. یوازې لویانو د کټ د کښېناستو حق لاره. ماشومان په خاورو کې رغړېدل او یا به د ټغر په پیڅکه او یا به هم په پړندو خارو کې پښې ابلې ناست ول.

خو کله چې به دواده د خاوند د کوم خپلوان یا کومې کورنۍ پسه او یا د حلالولو لپاره څاوري د واده لپاره رااوست او دېرې ته به رانژدې شول، نو د ټوپکو او تومانچو اوازونو به درزهار جوړ کړ. ښاېسته ډېرې ډزې به یې وکړې. ښه مې په یاد دي چې ډېر کسان په دا ډول ډزو کې وژل شوي او ټپیان شوي ول، خو د واده په سندرو کې د دغه وژل شویو کسانو خو چا هډو نوم هم نه اخېست، بلکې یوازې د ادم خان دُرخانۍ، لیلا مجنون ، رابیا او فتح خان او اوس دا دی د فضل او ښاپېرۍ نوم هم د مینانو په لوی قطار ور زیات شو ، خو په دې ساز سندرو کې د نور هېچا په نوم بندیز نه وو ، یوازې او یوازې د فضل په نوم بندیز وو چې دا مهال یې د سندرغاړي په ستوني کې وچ کړ.

*** *** ***

دومره مې په یاد دي چې د لومړني ښوونځي په دویم یا درېیم ټولگي کې وم. لغمانی استاد زموږ بد قاره ښوونکی وو . موږ ټول ترې ویرېدلو هغه مهال موږ په کومه کوټه یا ټولگي کې درس نه لوست، بلکې د شنه اسمان په ورځ به د لوې برجورې کلا په مینځ کې چې د حکومتې رباط په نوم یادېده په لویه چوتره کې ناست وو. څو ټولگي به خوا په خوا ناست ول .د ماشومانو له هر ټولگي نه به د شاتو د مچیو په څېرد سبق بنگاري اورېدل کېدل. له هر ټولگي به یو موزون اواز راپورته کېده، خو څوک به نه پوهېدل چې څوک څه وایي.

زموږ ښوونکی لغمانی استاد به زموږ د ټولگي په مخ کې په غوړېدلي څادر ناست وو . د حاضرۍ او ترقي تعلیم کتابونه به یې په مخ کې ایښي ول. او د هغو د پاسه به یې یوه لنډه خو ډبله د توت لښته هم ایښې وه . کله چې به استاد غږ وکړ، نو اول به مو د هغه تورو سترگیو او بیا به مو د توت پربړې خو لنډې لښتې ته وکتل، نو ویره به مو په اندامونو خوره شوه.

کله چې به کوم شاگرد په سبق کې بند پاتې شو او یا به یې سبق ښه نه وو زده کړی، نو لایق شاگرد ته به یې امر وکړ چې هغه تنبل په لښته په لاسونو ووهي. زه هم په دغه لښته څو وارې وهل شوی یم. داسې نه چې درس مې نه وو زده، بلکې د ښوونکي امر به مې ښه نه شو ترسره کولی او تنبل (لټ) شاگرد به مې ښه نه شو وهلی. په کرار او ورو گوزارونه

به د دې سبب شول چې لغمانی استاد به په قهر شو راپا به څېده او د وهلو د ښوولو په بهانه (پلمه) به یې ماته لښته ونیوه او بیا به یې راته وویل لاس ونیسه ما به لاس ونیوه. د لاس په نیولو به هغه ځو خرپه تیر کړل. زه به لولپه شوم او بیابه یې راته وویل داسې وهل کوه.

دا هلته او هغه مهال یوه معموله کیسه وه، د همغه رباط یا لوی کلا عادت وو. د رباط دیوالونو، ونو، پاس چوترې او د کلا په مینځ کې د لښتیو روانو اوبو هم دا کیسه کوله. د وهلو او سېزلو کیسه به یې کوله ځکه چې دا د حکومت مرکز وو. کله چې به چا په کلي کې لږ شان وران کار وکړ او د کلي د ملک سره به یې ښه راشه درشه نه درلوده، یا به یې د حکومت خریداري او بېګار ته غاړه نه ایښوده، نو هغه به د سپاهیانو په زور همدې کلا ته راوستل کېده او د امنیه ساده ظابط ګي او علاقه دار به مجرم کس په سپاهیانو تاړه او داسې به یې واهه چې بیا به یې د چا خبره ښوروا هم نه تېرېده، نو زموږ ښوونځی هم په داسې یوه لویه جابره او ظالمه کلا کې جوړ شوی وو. هلته چې وهل او ټکول دود وو. موږ همهلته سبق ویلو. لغماني استاد به په ډېر خوند درس راکاوه.

*** *** ***

یوه ورځ ټکنده غرمه وه. د حمل (وري) میاشت نیمایي ته ورغلې وه. ونې ښې سمسورې شوې وې. اینځر ونې خو بیخي ډېرې ګڼې شوې وې. هوا توده شوې وه چې موږ د رباط په مینځ کې د تل په څېر کتار ودریدو. سرښوونکي د تل په څېر خپل نصیحتونه وکړل. په لمانځه اوداسه، عبادت، لویانو ته په درناوي، د سپو په جنګ نه اچولو، د ډبرو په نه ګوزارولو یې ټینګار وکړ او له خبرو ورسته یې هر ټولګي موذون قدم پرېښودلو. د هر ټولګي لین (کتار) به تر لوی دروازې چې لس متره دنګه (لوړه) او پنځه متره سورره (پلنه) وه نه وېچارېده. دروازه ډېره دنګه جوړه شوې وه. پر سر یې یوه لویه سراچه وه چې هلته به په ژمي کې د سیمې علاقه دار کېښناستلو. موږ چې به له دغه دروازې ووتلو، نو ځان به مو ازاد احساسولو، خو یوه ورځ په دروازه کې څه بل شان ګڼه ګوڼه جوړه شوه. زموږ ټولګی د دروازې خوا ته ورنږدې شوی وو.

هلته لیرې د علاقه دار د میز نه لس متره لیرې یو سړی په وینو سره چاکو سره ولاړ وو او په یوه ساه یې چیغې وهلې. سپین تازي سپی هم له سړي سره ولاړ وو. ژبه یې ځو لویشتې راویستلې وه. هغه سپین تازي د اوږدې لکۍ او اوږدو غوږونو سپی هم په وینو تک سور وو. سړي په یوه ساه چیغې وهلې. سپی به یې په پښو کې توغلیده. ژړل به یې او بیا به یې یو ناڅاپه په هغو مچانو چې په سر او تن یې راټول شوي ول غپ لګاوه (غپ کړل)

سړي لنډه بونډه ونه درلوده. په وینو سور د علاقه دار مخکې ولاړ وو، سترګې یې سرې راوتلې وې. همدا یې ویل هغه ما وژلی دی بل څوک مجرم نه دی. ما غزا وکړه اوس مې

Samsoor.Com

چانواري (چارماري) کړئ . بل څوک مه نیسی. دا چیغې په یوه ساه ویل کېدلې. د ښونځي ټول شاګردان ورته د سیل لپاره ولاړ ول لکه چې یو بل ښوونځی او یو بل درس پیل شوی وي. د دې کلي د ژوندانه درس وی، زموږ د کلي د ژوندانه بله مدرسه.

علاقه دار په وینو سور زلمی زغم، ته راوباله. د ننوتلو یې ورته وویل. د کېناستلو یې ورته وویل، خو زلمی لکه چې په سترګو یې سره پرده راغلې وي. همدا یوه کلمه په خوله اخېستله له چېغو سره به تازي سپي هم د هغه په پښو کې وکړونچېده او بیا به یې د ځان په مچانو غپ کړل. اوږده قوله به یې وویسته او په پښو کې به ورته وتوغلېده. خو په وینو سور سړی لکه سرکاوته (سرکاوتن)، لکه لیونی، لکه جنون اخېستی، بېخوده انسان په سترګو نور څه نه لیدل. د چا خبره په سترګو یې د وینو پرده غوړېدلې وه او له ځانه یې د بنیادم د مستو وینو بوي خاته.

فضل د کوز کلي د یوه ډېر بېوزلي نایي زوی وو، چې کری ورځ به یې د خلکو په مزدوری کې تیروله. هغه په کلي کې د چا خبره چې نه د سر سیوری او نه هم په اسمان کې ستوری درلود. د کلي یوه مالداره سړي ورته یو کوټه ورکړې وه چې هغه پکې شپې ورځې سبا کړي. د فضل پلار ګلو په یوه سترګه ړوند وو. د چا خبره چې ورمېږ یې هډوکي نه درلودل. د سهار د لمر خرک سره به یې بکس څنګ ته وو او د کلیوالو هر ډول خدمت ته به یې ملا تړلې وه. لالها نده ژوند یې درلود. په کلي کې یې پوله پټی نه وو.

ګلو چې به د کلي نور هلکان ولیدل، نو په زړه کې به یې د خپل زوی لپاره ارمانونو غزونې وکړې. هغه به ډېر ځله فضل دې ته هڅاوه چې ښوونځي ته ولاړ شي. لیک لوست زده کړي، سبق وو ایي او بیا به یې سره له دې چې په خپل کسب او کار شکرونه ویستل، خو د کلي د نورو مالدارو خلکو په لیدو به یې ځان ډېر کوچنی او سپک سپانده احساس کاوه. خو هېڅکله یې دا خبره په خوله نه راوړله، بلکې هر څه یې د تقدیر کار باله.
خو فضل هېڅ پلار ته نه پاتې کیده. هغه نه یوازې په ونه جګ نری او ښکلی زلمی وو، له رنګه سپین وو، نریو بریتو یې د مخ په کاسه کې زیب کاوه. په خوي او کرکتر کې هم یاغي او د پلار په څېر مطیع (منونکی) او ایل نه وو چې لږ رابوتکی شو، نو په درېیم ټولګي کې یې ښوونځی پرېښود. هسې خو هم د خپلو ملګرو نه ډېر مشر وو. د هلکانو او همزولو سره به په لوبو، ډېرو غورځولو او نورو مستیو سرمستیو مشغول وو. ورو ورو یې د سندرو سره مینه پیدا شوه. د هغه په اواز کې خاص جادو یې اثر پروت وو چې کله به د غره په ترږه یا بر او کوز کڅ کې د یکه زار غږ شو، نو ټولو کلیوالو د فضل اواز له لېرې پېژانده. دې کارونو هغه نور هم وهڅولو چې سندرې وو ایي، نو چې کله به په کومه دېره او یا هوجره کې چا بنډار جوړ کړ، نو فضل به ارومرو چې د دغه مجلس نقل وو، دی به ارومرو حاضر وو. بې له فضله خو بنډار تش وو او چې ټنګ ټکور به پیل شو،

samsoor.com

نو د هغه د یکه زار غږ ته خو به د کلي نجونې د هوجرې دروازې ته پنډې شوې وې، د فضل د خواږه اواز د اورېدو لپاره به يې خپله ساه هم بنده کړې وه.

ښاپېرۍ همدې اواز «درخانۍ» کړې وه. هغه لا د دولس دیارلسو کالو وه چې د فضل په خواږه غږ لېونۍ وه. هغې هم په کلي کې د ښکلا ثاني او مثال نه درلود. د مور یوازېنۍ نازولې لور وه، خو هغه لا د بده قسمته ان په کوچنیوالي کې د خپل ترور د زوی په نوم شوې وه. د هغې د ترور زوی چې په کلي کې د ډېرو شتو او هستۍ خاوند وو. د ډېرې او هوجرې خاوند وو. د پټو او کڅونو خاوند وو. د قلبو خاوند وو، خو د چا خبره چې په دې هر څه یې د ښاپېرۍ څه ؟ هغه د مینې لېواله وه. مینه چې ړنده وي په نورو هم د ړندو گومان کوي. مینه چې عقل نه پیژني، مینه چې هېڅ نه ویني یوازې مینه ویني. یوازې بله نړۍ، داحساس عاطفي دونیا، نو ځکه خو د ښاپېرۍ مینه د کلي د یو ډېر غریب نایي له زوی د فضل سره د کلي د ټول دود او رواج خلاف کار وو. هغه نایي وو، خو ښاپېرۍ ته پادشاه (پاچا) وو. د هغه مینه ورته د شهزاده وه. مینه له خوار نایي څخه شهزاده جوړوي. مینه چې له غریب نه خانزاده جوړوي، نو ځکه خو فضل د ښاپېرۍ لپاره د کلي پادشاه وو. هغې ټوله دونیا د فضل په سترگو کې لیدله او فضل هم دا شان. نو ځکه خو کله چې به ښاپېرۍ د کلي مخ کې ویالې ته ووتله، نو تر هغې به د ښاپېرۍ منگی نه ډکېده چې فضل به په سپینو کالیو کې د کلي د مخه نه و تېر شوی.

د ښاپیرۍ او فضل مینې اوازو انگازو ټول کلی پر سر اخیستی وو. د هر چا د خولې او د ژبې سر ول. دواړو ښه ځواني درلوده. دواړه د یوه کلي په تنگو کوڅو کې تېروبېر کېدل او دواړو....

خو ښاپېرۍ د خپل ترور زوی نه پوره کرکه لرله. نه یې د ترور د زوی په پټو او قلبو فکر کاوه او نه يې د هوجرو او ډېرو او د کلي د خانۍ او ملکۍ خیال ساته، خو د فضل او ښاپیرۍ مینه همداسې په ظالمانه او بېرحمه چاپېریال کې وده وکړه. پخوالي ته ورسېده، دواړه یې لوی کړل، دواړه یې مشهور او د کلیوالو د ژبې سر کړل. خو مینه توپان شوه سیلۍ شوه، سېلاب شوه او دواړه یې د نیزه وړو په څېر د کونړ په خونکاره سیند لاهو کړل.

*** *** ***

خو دا د پسرلي ورځ څه بل شان ورځ وه. د فضل پلار سهار د وخته د ملا اذان مهال له کوره ووت. فضل هم څاښت او تنکۍ غرمه له کوره ووت. د تل په څېر د کوزې کڅۍ ځمکو ته لاړ. غنم خید شوي ول. د پټو پولې یو گز ببرې ولاړې وې. ښاپېرۍ هلته کښېنته په کوز پټي کې وابښه کول. کله به پورته شوه او کله به هم کښېنته شوه. فضل د ښاپېرۍ پټي ته ورنږدې شو، خو ناڅاپه په فضل د چاکوگانو باران جوړ شو. ناڅاپه دوه تنو هغه راوپرزاوه. په تازي سپي یې ودانه. کالي یې ورته په ځان کې ریبنه ریبنه کړل او په دې

samsoor.com

ډول يې د شنو غنمو او ببرو وابښو د پسرلي د شړنديو او ډکې ويالې له پاسه ساه ورکړه. د تل لپاره د خپلې مينې او عشق سره له دې دونيا ولاړ. قاتل په منډه د خپل تازي سپي سره ځان حکومت ته ورساوه. کالي يې په وينو سره ول، چيغې يې وهلې- تازي سپي يې هم اوږده غوږونه کښته ځوړند کړي ول. سپي د هغه په پښو کې چنګل او د هغه په شاه باندې په پرتو وينو راټول شويو مچانو به يې غپ کړل. بيا به يې وکوږنچل اوږده قوله به يې وويسته او بيا به يې وسينګل، خو قاتل خپله خبره کوله د يوه سرکاوته او ليوني په څېر.

د حکومت عسکر رادمخه شول. د ښوونځي هلکانو ته يې د تللو لاس وخوځاوه. ټول يې په زوره ليرې کړل. قاتل يې د اوږدو تنبو دننه کړ. بيا يې هلته بويناکې کوټې ته بووت، زولنې يې ورواچولې. پښې او لاسونه يې وتړل او د فضل په وينو د سرو کاليو سره د خپل تازي سپي سره په خپلو چرتونو کې ولاړ.

*** *** ***

سندرغاړی چې په رېږدېدلي اواز په ځمکه ناست وو داسې مالوميده چې د سر وېښته يې نېغ ولاړ وي- هغوی چې سندرغاړی پېژانده د هغو د سرونو او تنونو وېښته هم نېغ ولاړ ول- ناستو خلکو ټولو هغه ته کتل. د سندرغاړي پر مخ مړې اوښکې راماتې وی- ژړا يې نه کوله لکه چې د تازي سپي او په وينو د ککړو جامو سړی يې بيا مخې ته ولاړ وي. دا وار بيا هغه پېښه ورته تکرار شوي وي لکه چې ورور يې همدا نن وژل شوی وي. د سندرغاړي په سترګو کې هم دا مهال اوښکې را ټوکيدلي وې. ټوله شاوخوا يې وينه شوې وه. لاندې سيند هم سور لکه د وينو سيند داسې درواخله. پاس خلک، کټونه هم په وينو سره برېښيدل او د څراغونو رڼا هم په وينو بليدله. ځکه چې ډېر کلونه يې د ورور له مرګه وروسته ډېر کلونه يې يو وار بيا د هغه د قاتل له خولې په غوږ کې اورېدلي ول چې:
ما لس کاله زندان د فضل په وژلو تېر کړ. نوی له زندانه راغلی يم اوس ته زما په ټپ مالګې دوړوې. غواړې چې تا هم د ورور پسې واستوم او بيا هلته لاړ شم. د هغه نوم اخېستل زما سپکاوی دی.

لندن، ۲۵ دسمبر ۲۰۰۵

samsoor.com

زما تربور

زه تاسو ته د خپل تربره په باب کیسه کوم. زما تربور زما د کړاوونو، اند ښنو، خوښیو، اوخوشالیو جوګه دی. دی څه بل شان موجود دی. که رښتیا راباندې وایاست دا ځکه عجیب مخلوق دی چې هېڅ راڅخه نه بیلېږي. هېڅ مې یوازې خپلو سوچونو ته نه پرېږدي. تاسې ته دې مالومه وي چې دی زما خپلوان شریک نه دی او نه خو د وچکالۍ په موسم کې راسره په اوبو لګولو شخړه کوي. دی یوازې راسره په حضر (کور) کې ملګری نه وي، بلکې په سفر کې هم راسره جوخت روان وي، نو ځکه خو اوس اړ یم چې د خپل تربره په باب درته د خپل زړه راز درو سپړم.

هره ورځ چې د لوی سړک له تمځای څخه د اوسېدو د کوټې په لور راستنېږم، نو د بوټو او لښتو په مینځ کې قدم رااخلم. کله چې باران اورېدلی وي او یا د سهار پرخه په بوټو پرته وي، نو زما د څنګل په لګېدو سم د واره په بوټو او پاڼو پرتې اوبه په ځمکه پرېوځي. ناڅاپه مې ګنده او خوسا پلاستیکونه ټوټې کاغذونه او د مړو سوري تر سترګو شي چې زموږ د کور په مخکې یې بیل کلي جوړ کړي دي چې د کوترو په څېر پکې مړې هم غومبر وهي.

خو کله چې د کور خیرنې دروازې ته راورسېږم، نو د عادت له مخې مې ان په جیب کې د کور د دروازې کونجي لا له مخه په نښه کړې وي لکه چې اوس زما د ګوتو رګونه او ریښې د دې بویناک کور د دروازې کونجي هم پېژني او له نورو ډېرو کونجیګانو یې بیلوي.

د دروازې په بیرته کېدو سره دپ او خوسا بوي چې د پخلنځي له هره کونجه راپورته کیږي تر سپږمو کېږي. د پخلنځي او د دهلیز بدبوي چې د خوسا پیازو د پخو خوراکونو د خوسا شویو هګیو د بوي سره یوځای شوی دی د سړي پزه او دماغ سیزي. چټل دهلیز چې که له یوې خوا تور زندان رایادوي چې لمر به مې په ورځو ورځو کې پکې نه لیده او د انتظار اوږدې شپې یې بس ډېرې اوږدې سختې او د زغم وړ نه وې، نو له بلې خوا زموږ د کلا د مخامخ وړاندې د ګرد پټي په کونج کې بوساړه رایادوي.

خو دا باید ووایم چې هغه بوساړه ډېره ښه وه ځکه دا مهال هغه ما ته د یادونو او خاطرو او د زلمیتوب د رنګینو خاطرو جوګه ده ځکه هلته دا ډول بد بوي نه وو. سره له دې چې هلته هم موږ کانو ګزمه کوله، خو بیا هم ما ته د رنګینو خاطرو او یادونو محل وو. او چې کله مې د هماغه کوچنیتوب مهال او د بوساړې تصویر ته د ذهن کړکۍ بیرته شي، نو

محمد اکبر کرګر

انځورونه که هېنداره

Samsoor.Com

سم د واره مې د هماغه تنکي زلميتوب وختونه چې تازه (نوې) مې شونډه توره شوې وه رایاد شي. هغه مهال به چې کله زموږ د ګاونډي لور د بوسو په راوړلو پسې د بوسارې په لور رهي شوه، نو ما به هم ورو خپلې دوه پښې د خپل هوس پسې راښکلې او د هغې پسې به زه هم د بوسارې په مخ کې شين شوی وم او چې پر ما به یې سترګې ولګېدې، نو سم د واره به یې شيطاني خندا وکړه او په ټوکه به یې راته وویل:

نولیه بیا دې رامنډه کړه. ما به ورته له واره ځواب ورکړ ما خو دې لاره څارله. ښه شو چې د یو کال غونډې شپه سبا شوه، خو هغې به په وېره او نیولي ځواب وویل:
ته خو نارینه یې ستا بوځی بوځی کېدل به ما رسوا کړي. بیا به دواړه بوسارې ته سره ننوتو، ډېر بوس به مو په پنډ کې سره یوځای کړل او بیا به مې په بې تولې زور سره د هغې سر ته ورپورته کړل. زما د لاس په لګېدو به یې تونديي وکړه او په منت به یې وویل لکه چې زما د سر او مخ توپیر نه شي کولی او بیا به له بوسارې نه د ګردچاپېر په څارلو ووته.

ښه مې په یاد دي او ما ته د دې یاد تکرار هماغومره خوندور دی چې په تصور (سوچ) کې هم نه راځي. یوه شپه د څوارلسم د سپوږمۍ رڼا پلنه وه. دېرې او هوجرې له مېلمنو ډکې وې چې زه ورسره د کلا په یوه اوچت بام غاړه غړۍ شوم او لکه ترهېدلې مرغۍ زما په غېږ کې راپرېوته.

خو زه چې اوس په همدې چرتونو کې د کوټې دروازې ته ودرېږم او د کالج د مهال وېش پاڼه ووینم. د دروازې په ببرته کېدو سره مې سم دم سترګې د لیک په پاکټ نښتې وي چې کېدای شي کوم نوی احوال رارسېدلی وي، خو هر وخت داسې نه وي ډېره لږه پېښېږي چې پوسته دې کورته راشي.

ان زما له راتګ نه ډېره موده تېره شوې وه چې زړه مې نه کاوه چې د کوټې خړه او خیرنه پرده لیرې کړم. زما په ذهن یوه نااشنا وېره ناسته وه. داسې وېره چې فکر مې کاوه چې له بهر نه ټول خلک ماته ګوري او په لوی سړک د تېرېدونکو موټرو غرهار مې خوري. خو دا وېره له دې ځایه نه، بلکې له ډېر پخوا زما په ذهن او روان ناسته وه. خو زه له دې ناخبره وم چې کله د دې ځای خلک خپلې کوټې ته ورننوځي، نو ټول اغوستي کالي لیرې وغورځوي او په کوټه کې ازاد او بې غلو غشه ګرځي، خو زه بیا هم شرمېدلم د خپل ټټر له وېښتو له خپل لوڅ ځان او خاص ډول له هغه چا شرمېدلم چې هر وخت راته د پیره دار په څېر پر سر ولاړ وي او کله ناکله پر سر خرپ هم راکوي.

خبره د همدې موجود ده دا به تاسې وپېژنئ. دا زما تربور دی چې په نورو ځایو کې خو څه چې ان په کیسه کې هم راسره دی. ده ته زه تربور وایم دا تربور تربور دی. تربور وژل کېږي

samsoor.com

هم نه اوپردی کېږي هم نه. بس نو د یوه داسې موجود په څېر له سرې سره وي چې تر څو ژوندی وي، نو تربور هم ورته پر سر ولاړ وي.

خو زما تربور هم زما په څېر یو شی دی. د هغه عمر له مانه کم دی، خو له ماسره یوځای خو له ما نه لږ وروسته را پیدا شوی دی. او چې کله مې ښی او کین لاس پېژندلی دی، نو له هماغه شېبې یې شونتی راپسې را اخېستې ده او ځوروي مې او زما د ښو او بدو جاج اخلي. خو زه ترې هم د ژوند په ښو او بدو پوه نه شوم.

خو اوس به د خپل تربور خبره همدلته پرېږدم. د خپلې کوټې نکل به درته رادمخه کړم. کوټه هم د دې کور یوه خونه ده. د دې کور په څېر یوه خونه، خو هرڅه پکې شته. که څوک ورته زموږ د کلي د صایب روز کوټنی. ووایي هم کمه نه ده. خو توپیر یې په دې کې دی چې هلته غواګانې هم لنګېدلې او د دونیا شیان به پکې پراته ول. هره کارروایي پکې جاري وه، خو دلته غواګانې نشته او نه هم داسې کورنی. شته چې درې نسله دې پکې یوځای واوسي یعنې پلار زوی او لمسی. خو په دې کوټه کې یوازې زه یم او رښتیا یا تاسې به وپوښتی. چې صایب روز یې لاڅه دی ؟

صایب روز زموږ د کلي یو کلیوال بزګر وو. ما ته به مې پلار ویلې چې هغه ستا تربور دی . زه هغه وخت د تربور په مانا نه پوهېدلم. زموږ له کلا پورې وړاندې یې کوټه وه، خو هغه یوازې په هغه کوټه کې نه اوسېده، بلکې زوی او د هغه کهول هم ورسره وو او په یوه کوټه کې به یې سره بیش باقو کاوه. وروسته یې لمسی هم په هماغه کوټه کې رالوی شو. اوس چې په هرځای کې وي ښاد اواباد دې وي. هغه په لاپو کې وتلی سړی وو. که چېرې د لاپو په سیالۍ کې ورګډ شوی وای، نو هېچا ترې نه شوه وړای. هغه هم زموږ تربور وو ، خو زه د هغه په باب خبرې د دې لپاره نه کوم چې خپله درنه او د هغه سپکه ووایم، بلکې زه د خپل تربور نه سر ټکوم. خو بیا هم له تاسو دې پټه نه وي چې زما کوټه د صایب روز له کوټې توپیر لري.

یوه ورځ یې یو ملګري همېشه ګل چې خوله یې هر وخت له خندا ډکه وه او چې هرځل یې وینم ما ته خپل تربور یعنې د اورګاډي په تمځای کې شېردل خان رایادوي چې په دې څو کالو کې چې تر لندنه رارسېدلی دی. اوس د ګلونو په زرګونه ډوله پېژني او همېشه ګل خو پرېږده چې د شېردل خان د هرې غونچې په باب یو داستان لري. او په دومره خوند یې کیسه کوي چې د هزارو یکشب کیسې ورته هېڅ دي . همېشه ګل د خپل تربره د هنرمندۍ ډېره په زړه پورې یادونه کوي او په اروا پوهنه کې د هغه مهارت ستایي.

یوه ورځ یې کیسه کوله چې یوه ورځ مې د هغه په هټۍ. ورپېښه وکړه . شېردل خان د وروتو ځای ته ورننږدې شو په داسې حال کې چې د ګلو غنچه یې په لاس کې وه تیارسی.

Samsoor.com

ولاړ وو ما وپلټه. هغه وویل ته غلی کښېنه اوس د ایم پي صایب د راتګ وخت دی. هغه په خپل کار کې ډېر ښه مهارت پیدا کړی دی. د هغه د کابل کیسې هم ډېرې په زړه پورې دي. همېشه ګل ویل چې که هر نوی امر به راغی که تر دوه ورځو به نوموړی له کاره لرې شوی نه وو، نو د نوي امر په لیدو به بیا شېردل خان ته چا نه شوای ویلی چې پر مخ دې څو سترګې دي؟

خو کله چې به همېشه ګل زما کوټې ته راننوت، نو د شېردل خان ګلان به یې هېر شول .ارومرو چې زه یې هم پکې د شمندروز لیوني په څېر میندلی وم. همېشه ګل په راننوتو سره سم د واره زما د کوټې په جوړولو پیل وکړ. وی ویل: یو وخت چې زه سرباز (سرتېری) وم زما خورد ظابط صاحب ماته د بسترې د جوړولو ډېر ښه چل راښوولی وو. او بیا یې په کنایې (اشارې) سره وویل: کاشکې ستا دا کتابونه په خپلو مینځو کې سره په اتفاق وایی. او بیا یې زیاته کړه: څومره به ښه وایې چې که په یوځای کې راټول وای او په خپلو کې یې یو سیمینار جوړ کړی وای.

ماورته وویل که سیمینار یې جوړ کړی وای نو څه پرېکړه به یې کړی وای؟ همېشه ګل وویل: ارومرو چې پرېکړه به یې کړی وای چې ټول مال دې په غنیمت یووړل شي او بیا یې زما د لوبې وسیلې ته هم پام شو. په خندا یې وویل: نام خدا دا کوټه نه ده موزیم دی، کتابتون هم دی. د بدمنتون میدان او لوی پخلنځی هم دی.

خو ما د هغه ټولو خبرو ته په خندا سر خوځاوه، خو د شکر ځای په دې کې دی چې هغه لاخبر نه وو چې د دې کور انګړ او شاوخوا د ډېرو ځربو مړو کلي هم دي. ډول ډول کوترې، مرغان، چینجي او نور ګڼ حشرات او مېږي هم راځي. او پروسږکال چې شنو مچیو ځاله جوړه کړې وه، زما ګاونډي سوسن جانه یې په شونډو وچیچله، لکه چې د مچی هم زما په څېر د هغې سرې شونډې خوښېدلې. خو زما ګاونډی یاسین خان چې اوس هم د هغې د سرو شونډو او لوڅو پنډیو په یاد راپورته شي، نو د خولې یې اوبه په وښکو راشي.

یاسین خان د خدای عجیب مخلوق دی. دی زما په خوا کوټه کې اوسي فکر کېږي چې په دې دوو کالو کې نوموړي په خپله کوټه کې جارو نه ده وهلې. ټوله کوټه یې له پلاستیکونو او ټوټو ډکه ده. له دروازې څخه د وېده کېدو تر تخت پورې یوه نرۍ لاره ورغلې ده چې که قدمونه په غور وانه خېستل شي، نو ارومرو له نورو شیانو سره د تماس سبب کېږي. کله چې له هغه د اصل ونسب پوښتنه وشي ژر د برېتش پاسپورت له جیبه راباسي، خو د خپل هېواد نوم چاته نه اخلي. دی هم عجیب مخلوق دی هره ورځ مازیګر تر لسو بوتلو پورې بیر پر سر رااړوي. په کور کې په یوه نیکر کې ګرځي. موږ ټول ورته درناوی کوو. ځکه چې هغه د دې فارم مشر دی د کوترو، چینجیو او مږو د

samsoor.com

فارم. له تاسو دې پټه نه وي چې زموږ د انګړ ټولې مرۍ له ده نه ډیرې خوشاله دي.
نوموړی په دې باور دی چې یوه حشره هم باید مړه نه شي ځکه چې هغه د خالق مخلوق دی اوواک یې یوازې له هماغه سره دی. خو دا له موږه پټوي چې وایی زه خالق د دې حشراتو د لاربښوونې لپاره ګومارلی یم او د دوې ساتنه او لار ښوونه زما دنده ده .
نوموړی د شپې تر ناوخته موږ خوب ته نه پرېږدي، خو کله چې د ورځې له خوا زموږ د کور په خواکې ګاونډۍ مِس (آغلې/پېغلې) ماګې په بلې. سر ورښکاره کړي، نو د هغې سپی ورته وغاپي، نودی پرې غږ وکړي:
ـ مس ماګې زما تربور (سپی)څنګه دی ؟ هو از مای کازن ؟
هغې ورته د خپل سپي د روغتیا ډاډ ورکړ، خوده ورزیاته کړه:
د کاکا زویه کله به مېلې ته ځو ؟
خو له تاسو دې پټه نه وي چې د دې دوه تربرونو ترمینځ هم ښه رقابت لیدل کیږي. د دې دوو تره زامنو ترمینځ هم تربګني شته چې زما او زما د تربور او د همیشه ګل او شېردل خان ترمینځ تربګنی یې ګرد هم نه ده . ځکه چې د مس (آغلې/پېغلې) ماګې سره د ده تربور لکه چې کله کله د ده په اعمالو او نشه یې توکو په استعمال (څکونه) په قهر وي او پر ده انتقاد کوي او په غپا کې ورته وایي:
تا زموږ قوم وشرماوه. ارو مرو به ورته وایی چې زموږ غور نېکه چې زما او ستا د پلرونو نیکه وو. په ټول ملک کې یې یو نوم درلود ، د دروندوالي او د اهلیت نوم، نو ځکه خو ټول انګرېزان د هغه د ښه سلوک پر بنسټ د مهاجرو په نسبت د سپو ډېر درناوی کوي او ته چې ډېر بدګوزاره یې، نو له تا یې لکۍ هم غوڅه کړه او دوه پښې یې هم. او لکه څنګه چې د انګرېزانو پردي او غنمرنګه پوټکي لرونکي بد ایسي، نو ته یې هم داسې وګرځولې چې نه خو دې لکۍ شته او نه دې په شاه وړی او بیا ورزیاتوي:
وګوره او له ما یې زده کړه. وګوره چې زما او د نورو سپو څومره قدر دی. په هر پلورنځي کې زموږ د خوراک لپاره بېل ځایونه دي. بیل ډاکتران دي او ان د خوب ځایونه مو پاک وي. خو ته اوس جزایي شوی یې، نو ځکه خو دې له موږ توپیر کړی دی چې نه د زوی خوښ یې او نه د پلار، نه د مېرمنې او نه د ورور. زموږ اسلافو (پخوانیو) هېچا ته خوله نه اچوله څوک یې نه ځورول، خو ته لکه د کابل د زمانخان کلا د کوڅو سپي د هر چا پایڅې ته خوله اچوي او په اخیر کې ورته وایي:
زه هېڅکله د بې لارې سړي سره چې نور بنیادمان ترې په تنګ وي مېلې ته نه ځم. ان په لاره به درسره لاړ نه شم. زه اړ یم چې نور تربوران راټول کړم او تا له خپلې تربګنۍ وباسم.
ارو مرو چې یاسین خان به ورته وایی چې:
بد خُلقي ربښتیا چې ښه کار نه دی. زه هېڅ بدګوزاره نه یم، بلکې دا د بزنس (سوداګرۍ) دونیا ده او نن خو انګرېزانو ټوله دونیا په بزنس (سوداګرۍ) ایله کړې ده او ورزیاتوي چې:
((بزنس از بزنس کف اف تې از کف اف تې)) او بیا ورته په پای کې دلیل راوړي چې زما د انګړ څربې مرۍ خوارې مه بوله دا به اورومرو زما په کار شي. ګوره شنې مچۍ مې

ځنګه په کار شوې. سوسن جانې خو ماته د سرو شونډو شربت نه راکاوه. زما په امر یې وچیچله او له شونډو یې ورته نغاره جوړه کړه. داسې باید دا نور ادمزاد (خلک) هم زما په قدر وپوهېږي او له دې کوره باید ورک شي.

خو لنډه دا چې زما د ګاونډي او د هغه د کاکا د زوی کیسه ډېره اوږده ده. د دوی ورځنی دیالوګ (خبرې اترې) نه خلاصېږي. هره اونۍ دوه درې واره یو بل ته غاپي. دی د هغه په ژبه پوهېږي او هغه د ده په ژبه.
خو له تاسو دې پټه نه وي چې ما هم یو د تره زوی درلود، خو دا فکر ونه کړئ چې ګواکې زما تربور هم زما د تره زوی دی. کوم تربور چې زه یادوم هغه زما د تره زوی نه دی چې په جنګونو کې رالوی شو. او د سهار چای به یې هم د پلار له ښېرو سره څښه. هغه شپون وو او ټول عمر یې په شپنۍ کې تیر شوی وو. ښه مې په یاد دي چې کله به د چا څربه مېږه د هغه په رمه کې ورګډه شوه، نوبیا به یې له واره ترې سر غوڅ کړی وو او لړمون به یې ورته اومه خوړلی وو. هغه په همداسې شان رالوی شوی وو او چې کله د کور وور او اولاد خاوند شو، نو بیا یې د خپلې مېرمنې سره اوقات (خُلق) دومره تریخ شو چې ښځه یې اړه شوه چې سرپوښ ټوپک راواخلي او په وېدو یې پر مغزو وولي.

خو زما تربور کوم چې زما اصلي هدف دی او له هغه سر ټکوم له دې ټولو لالچي دی. دی له ما نه لږ وروسته، خو له ماسره یوځای پیدا شوی دی، خو اوس پر ما راج چلوي. دی پر هرڅه او هرځای کې له ماسره وي او یو کار هم د هغه له اجازې پرته نه شم کولی. دی په ببلا ببلو څېروکې رابرسېره کېږي. په خوب کې، په وېښه کې، په لاره کې، په ناسته کې لکه زما د وجود سیوري. دا سیوری ان د وریځو په ورځو کې هم د سیوري په څېر له ماسره غبرګ روان وي. خو کله چې خپلې خوسا او ګندې کوټې ته ورننوځم زما په ځورولو او چېړلو پیل وکړي. هېڅ مې خپلو رنګینو یادونو ته نه پرېږدي او چې کله په کټ کې ستوني ستاغ څملم لا زیات زما په چېړلو او ځورولو پیل وکړي. هغه د کلا د مخې یادونه د زلمیتوب مینه، د دنګې کلا پر بام د سپوږمۍ شپه په ټول کرښه راکاږي. سم له واره مې بیل بیل اوازونه تر غوږو شي. د مینې اواز، د ژړا اواز، د قهر او د غوسې اواز او د هغو په اورېدو مې ستونی راوپړسېږي په قهرجن غږ راته ووایي:
ـ بیا دې څه مور مړه ده چې ستونی دې راډک شو، ولې او څه ته ژاړې ؟
ور ته وایم:
زه نه ژاړم. خپه هم نه یم، خو حق لرم چې د خپلو یادونو، سوچونو او خیالونو سره یوه شېبه راز ونیاز وکړم. دمه جوړه کړم. بیا راته په جګ اواز وایي ښه نو ستونی دې ولې پړسېدلی او ډډ شوی دی؟
خو زه خوله راجوړه کړم چې ځواب ورکړم ورو مې د دروازې اواز تر غوږو شي. د یوه ماشوم اواز اورم په ورو اواز راته وایي:

Samsoor.com

نو پلارجانه ته څنګه یې؟ ناروغه خو به نه یې؟ په ځان دې پام کوه سپورټ (ورزش) کوه او د سرک په مینځ کې مه تېرېږه چې موټر دې ونه وهي.
زه ورته څه نه شم ویلی. خو خپل همزولي خو له ځانه کشر ته په ډېر اواز وایم دا زما ستونی نه، بلکې زما د یادونو او ارمانونو خوبونو او خیالونو جونګړه ده. کله کله چې هغه ډېر شي، نو بیا د اوبو په څېر لاره کوي.
خو زما تربور ما ته بیا هم ټینګار کوي وایي چې:
دا خبرې هېڅ ارزښت نه لري.
ورته وایم:
عجیبه خبره کوې. زه څنګه خپله هستي هېره کړم؟ خپل تن او ځان هېر کړم. او بیا ورته په تلوار سره وایم زما ډک ستونی زما نمجنې سترګې اوس زما د یادونو او خیالونو سرچینه ده، نه غواړم دغه چینه وچه شي. په همدې ډول مې خپلې خبرې په بیا بیا په ذهن کې انګازې کوي. په وار وار خپلې خبرې اورم هغه نه شم هېرولی.

په همدې ترځ کې چې د خپل تربره سره په شخړه یم. ناڅاپه د ماشومانو شور او زوږ اورم. ژړا، خندا، ټوکې او ټکالې پر یو بل بې مانا او مهمل نومونه اېښودل او د یو بل پېښې کول اورم. خو زما تربور چې کله ما ووینې چې زه له یو بل کشمکش سره مخامخ یم، نو بیا مې ستونی راوپړسېږي. هغه د دې ټول حالت جاج اخلي. ورو ځادر راکاږي، اوږې ته یې کړي او له بربنډا جوړ سیوری د ځان پسې راکاږي. زما له کوټې نه د کړکۍ له لارې ووځي. او چې کله مې سم د واره د هغه وتو، بیرون سرک ترلې دروازې، ګړې وډې کوټې ته پام شي، نو وینم چې یوازې په خپل ځای کې غځېدلی پروت او هېڅوک نه وي.

لندن، ۷_۸_۲۰۰۰

دردونه کړاوونه

د تابوت له یوه چاود څخه مې پر باران وهلې نمجنه ځمکه له ورایه سترګې ولګېدې. تورې خاورې ډېرې شوې وې. دوه کسانو چې یوه د تابوت بر سر او بل یې کوز سر نیولی وو ، یوه بل ته وویل:
قبر به یې تیار کړی وي؟
بل یې په ځواب کې وویل: هو قبر تیار دی، ځمکه پسته ده، دا خاوره زموږ د ملک په څېر سخته او ډبرینه نه ده چې کندنه پکې هم سړی له پښو وغورځوي. قبر تیار دی او بل تن یې ورو په غوږ کې وویل:
ګوره چې په ملا صیب هم ټینګه وکړې چې اوږده سورتونه ونه وایي. یوه لنډکی سوره به بس وي ځکه چې هوا سړېږي او د راغلو کسانو د ځورېدو سبب به شي. او بیا یې ټینګار وکړ: ګوره د پته دې هم پام وي چې د ملا په دوعاوو مړی نه بښنل کېږي.

په داسې حال کې چې جنازه هم په درنګ ساعت کې قبر ته رسول کېده، هلته د تورو او پړندو خاورو ډیرۍ له ورایه برېښېده. قبر کښوونکي له ورایه سترې ستومانه برېښېدل. ټول غلي او چوپ ول. یوه قبر کندي بل ته وویل: هاغه ده جنازه یې راوړه. بل وویل:
مړی بختور دی چې سر یې په کښوره شو او د دې کړاوونو نه بې غمه شو. ورکه دې دونیا شي نه په راتګ ارزي او نه په ژوند کولو. بل ملګري یې توبه وویسته.

ټول غلي او چوپ ول. څو کسه په خپلو مینځو کې سره پسېدل. ډېرې زیاتې خبرې نه وې، خو یوازې ملا په زغرده اواز خبرې کولای شوې او د قبر د جوړولو او تراشلو په باب یې لارښوونې کولې.

زه چې په تابوت کې څه د مړینې ورهم وهلی وم او څه هم د یخنۍ له امله رپېدم حیران وم. پخوا مې اورېدلي ول چې د مړي ډېره یخني کېږي. دا رښتیا خبره وه، رښتیا چې ډېره یخني مې کېده. ژامې مې رچېدلې، لړزېدم، خو کله چې ژوندی وم په دې راز نه پوهېدم. زه یوازې ربړېدېدلم . یخني او ساړه یوازې همدا زما برخلیک ول. بل څوک پرې نه پوهېدل. باید پرې پوهېدلی هم نه وای. زه په یوه سپین کفن کې نغښتی وم. ټولو راغلیو کسانو زما پر حال افسوس کاوه. ټول په ښکاره خپه برېښېدل، خو په دې هم پوهېدلم چې دا خواخوږي هم زما د عمر په څېر لنډه او لږ پایښته ده. ژر هېرېږي او کومه نا اشنا او یا کومه غټه خبره هم نه ده او نه هم کوم د غندنې او ستاینې حالت دی. بس مرګ مرګ دی که په حقه وي او که په ناحقه. خو یوشی پکې لکه د لمر څرګند دی چې هرڅوک لکه

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

ځنګه چې یوازې راځي همداسې یوازې درومي او زما له یوازېتوب سره خو لا نورې ډېرې کیسې هم را یوځای شویدي.

زه لا په همدې حالت کې وم چې په درنګ ساعت کې څو کسو په ورو او کرارۍ سره زما تابوت د خاورو په ډېرۍ کېښوده. سم د واره نور څو کسان چې ملاوې یې تړلې وې را نږدې شول. د تابوت په بر او کوز سر کې یې څادرونه او پړي واچول او په کښته کولو یې پیل وکړ. ملا بې له ځنډه پوښتنه وکړه. ایا قبر خو به تنګ نه وي؟
یوه ځواب ورکړ. نه ! ښه پراخ دی. تابوت پکې ښه ځاییږي.
ملا وویل: ورکښته یې کړئ بسم الله ! مړی د ښښنې دی. اوس دې خدای وبښي. نن یې د ګور شپه ده. په یوازې ډول دې نړۍ ته راغلی وو او یوازې ولاړ.
ملا یوه کوچنۍ ډبره راواخېسته. یوه بل ولاړ تن ورته ورکړه ګرد او خاورې یې ترې پوه کړې او بیا یې پوښتنه وکړه. د دې مرحوم یا خدای ښښلي نوم څه دی؟

خوا کې یو چا ورته وویل: مساپرخان ! ښه نوم دی موږ ټول په دې فاني نړۍ کې مساپر یو. د مور نوم یې څه دی؟ خوا کې سړي ورته وویل: بختۍ. او وروسته یې د مړي د پیدا ایښت کال ولیکه. د مړینې پوښتنه یې هم وکړه، وی وېل: ده کله خپل کلی پرېښی دی؟

یو چا ورته وویل ورم کال. ملا وویل: بس نو د مړینې نیټه به یې هم له هماغې نېټې وکاږو. که خدای یې په هغه دونیا کې له خپلو اقاربو سره لیده کاته وکړي ځکه له کله نه یې چې کلی او چم ګاونډ یې پرېښی دی. مړینه به یې هم له هماغه نېټې وشمیرو. کېدای شي خدای د ده اروا د خپل کلي له مړو سره یوځای کړي او کېدای شي په هغې دونیا کې بېرته هلته ولاړ شي. بیا یې هماغه کال وکېښ او کوچنۍ ډبره یې زما سر ته کېښوده. داسې چې دې ډبرې هم زه لږ څه ځورولم او زما پر سر یې فشار راووړ. بیا یې غږ وکړ دوعاوکړئ چې خدای یې وبښي !

بیا یې تختې په چټکۍ سره تېرې کړې. د تختو ترمینځ چاکونه یې په خټو پټ کړل. نا څاپه یو وار بیا تورتم شو. دا تورتم څو کاله د مخه هم ما لیدلی وو دا هماغه کال وو چې ما خپل کلی کور پرېښودلی وو. هغه مهال ما هم دا ډول تورتم احساس کاوه، خو کله کله به مې د رڼا څرک ولیده. تیرایستونکی او غولونکی څرک لکه سراب داسې خو دا وار تورتم ټوله شاوخوا ونیوله. ان تر دې چې سپین کفن هم تور برېښېده. پاس د قبر پر سر دربهار شو. د بېلچو په لاستو یې د قبر پرندې خاورې هوارې کړې وی ټپولې او بیا یې د قبر پر مینځ شنه کبل کېښودل.

ملا هم یوه لنډه سوره ولوسته او له هغه وروسته یې زما د کړو وړو په باب حاضرینو ته وینا وکړه. سملاسي یې ورسره دا خبره هم ورغبرگه کړه چې اوس به له دواړو خواو دې ارواښاد ته کړکۍ بیرته شي او هغه به د بلې دونیا له ډېرو شیانو سره اشنا شي.

خو د ملا خبرې لا روانې وې چې یو بد شکله او د څوکړې ږیرې خاوند له کینې لورې د دېوال په کړکۍ کې را ښکاره شو. وی ویل: ښه چارې ! مېلمه لکه چې نوی راغلی یې ؟ ښه شو چې راغلې. دا کور درته د مخه جوړ وو ، ولې دې ناوخته کړ. باید لا د مخه راغلی وای. خو خیر اوس دې هم نوی کور مبارک شه. ډېرې پېښې دې په مخ کې دي. ډېر څه به ووینې، له پېښې تېښته نشته.
اول خو وو ډېر ډم. خو د هغه په ځواب کې مې د منلو سر وخوځاوه.
هغه زیاته کړه: ملا صیب ستا په سر پاس پر ځمکه ښه خبره وکړه وگړي (خلک) یوازې زیږي، یوازې ژوند کوي او یوازې مري . یوازې فکر کوي، یوازې انگیري او هر یو ایکې یوازې دی. نرۍ موسکا یې پر شونډو وگرځېده، مخ یې بل خوا ته واړاوه. پاس د قبر پر سر ملا همداسې په خبرو لگیا وو حاضرین په خپلو مینځو کې یو له بله سره وپسېدل. د ملا له خبرو سره یې دومره مینه نه ښودله لکه چې همدا یې یو بل ته ویل: ملا صیب ولې نه بس کوي هسې بېځایه وخت اړوي.

دا ټولې خبرې بېځایه دي. دا خبرې اوس د مړي په درد نه خوري. که هغه ښه سړی وو هم به ورته وښایي او که بد سړی وو ، نو هم به خدای ورسره خپله لار وشړي. خو زه بیا یوازې شوم. یو ځل مې تکل وکړ چې پاڅم، غوښتل مې راپورته شم خو سر مې د قبر پر تخته ولگېده بېرته پرېوتم.

زه یوازې وم په رښتیني دونیا وم. نور نه پوهېږم، خو دومره پوهېږم چې زه یوازې یم لکه نور چې یوازې دي. لکه هر یو چې یوازې دی، خو دا نه مني چې یوازې دی. خو زه ځکه د یوازېوالي وایم چې زه اوس پوهېږم چې یوازې یم.

*** *** ***

کله چې ماشوم وم. موږ ټول به په یوه چرگۍ راټول وو. موږ ټولو به د پلار سترگو ته کتل چې هغه خوابدی نه وي. مور به مې د نغري بلې غاړې ته ناسته وه. ټول ورونه او خویندې به سره راټول وو. هغه وخت مو هېڅ دې ټکې ته پام نه وو چې هرڅوک به په خپله لاره درومي او هر یو به یوازې او گوښې وي. او کله چې په ډېرو او یا د ژمي په ورځو کې پیټاوو ته ناست وو. ترونه، ورونه، د تره زامن او ټول خپل خپلوان به سره راټول وو. همدغه راز د مورو پلار خپلوانو ، هم له موږ سره په ناسته کې یو لښکر جوړاوه. هېڅ مو دا فکر نه کاوه چې گواکې موږ یوازې یو. خو حقیقت دا وو چې موږ هر یو یوازې وو. نه دا سمه نه ده، دا چټیات دي هسې بابیزه خبرې دي. خو پر دې لا زموږ سر نه خلاصېده چې دا یوازېتوب دی. یوازېتوب دوزخ دی. دوزخ بل څه نه دي، په یوازېتوب کې

Samsoor.com

سوزېدل دي، خو دا دی اوس هغوی ټول راځيني هېر شول. ټول پاتې شول، هرچا خپله لاره بيله کړه. څوک ورک شول، څوک سېلابونو يوړل. ځيني نور له توپانونو سره يوځای بوړبوکۍ شول اوڅه هم په تورتمو لارو کې ورک شول. لاره يې ورکه کړه له ګړنګونو ولوېدل. په تورو تمونو کې ورک شول. ليوانو وخوړل، تری تم شول او اوس دا دی زه هم د دې لارې پرديس او مساپر شوم. پر کلي د جنګ او تاړاک کلونه تېر شول. د ګوليو او باروتو په دندوکار کې هرچا خپله لاره ورکه کړه. هېڅوک يو د بل په لټه کې نه شول. هېچا د يو بل پلټنون کې هڅه ونه کړه. ټول او هر يو جلا جلا پر خپله لاره رهي شول او دا دی ما هم خپله لاره له نورو بيله کړه او دلته راورسېدم.

اوس دا دی ايکې يوازې په دې نوي کور کې مېلمه يم. ملا هم د قبر له پاسه څادر څنډ وهي. دوستان او اشنايان مې هم چارې او بېلچې پر اوږو بېدي او شاه رااړوي. دوی ځي او روانېږي، يوازې مېرمن مې د پښو شناختو ته کښېنې او همدومره وايي. زه دې يوازې پرېښودم. ته ولې بې وخته يوازې ولاړې. تا خو وعده کړې وه چې...

ما خو درته ويلي ول چې زه يوازې مرم. يوازې، بيخې يوازې. همدومره مې ورته وويل. خو هغې پر قبر اوښکې تويولې او په خپلو اوښکو يې زما د قبر د نامه د غوټۍ کبل خړوبول. بيا مې ناڅاپه د قبر نمجن دېوال ته پام شو. يو بوډا سړی چې د شونټۍ دړه ورسره وه را ښکاره شو. پوښتنه يې وکړه. مېلمه دا ستا نوی کور دی؟

بيا يې د خپل تپوس ځواب پخپله ووايه:
ـ نه نوی نه دی. او س زوړ دی. تا ته لا پخوا جوړ شوی وو. دا ستا پخوانی کور دی اخوا وګوره. ناڅاپې بيا يوه کړکۍ بيرته شوه. په يوې کړکۍ پسې بله او په بلې پسې بله. ورو ورو د کړکيو شمېر ډېرېده. هرې کړکۍ يوه جلا او نوې دونيا ښوده. په يوه کړکۍ کې جوتېدله چې:
هلته څو ماشومانو په وستل کې يو بوډا سړی روان کړی وو او په غاړه کې يې ورته څادر اچولی وو. وستل د کلي په مينځ کې غځېدکی وو. له دواړو خواو کورونو څخه نارينه ښځې او ماشومان په بليو را ښکاره شوي ول. نارينه وو چې خپل ځانونه د بليو تر څت پټ کړي ول يو يې هم تر سترګو نه راته. يوه ماشوم چېغه کړه.
جنګ ته دی منصور روان   نه توپ او نه تفنګ لري
نه د تورې شرنګ لري   نه د زغرو پړک لري...
بيا يې يوه وويل: دی قصاص ته بيايي...
زه حيران شوم او ان د تن مړه وښتان مې نبغ ودرېدل.
ده نو څه ګناه کړېده ؟
ـ دی بايد اول پانسي (په دار) کړی شي بيا به وروسته په خپله ګناه پوه شي. دلته رسم او دود بل ډول دی. هېچا ته د سزا له مخه هغه ته دګناه راز نه ويل کېږي، خو ده ګناه کړې

ده. ګناهکار دی، دی یوازې دی. یوازې همدی په مرګ محکوم دی. هغه مرګ ته بیایي، حلالولو ته یې بیایي، قصاص ته یې بیا یې. رڼا په لاس کې بوډا بیا راته برندي وکتل:
-دا د وېرې خبرې نه دي. هغه انسان دی یوازې انسان دی. انسان ته دوزخ د انسان په تن کې جوړ دی ځکه خو هغه د بل بار په اوږو کړی دی. هغه د بل د اعمالو محکوم دی. یوازې انسان په مرګ محکوم دی. هغه قصاص ته بیایي، قصاص ته او په بیا بیا مې دې شعر په غوږو کې انګازې وکړې.

جنګ ته دی منصور روان	نه توپ او نه تفنګ لري
نه د زغرو پړک لري	او نه د توري شرنګ

دا شعر ورو ورو په ټول وستل کې پلنېده. په بلیو ټولو ماشومانو او ښځو هم زمزمه کاوه، چوپتیا لاسبرې وه. پاس اسمان نه وو، ستوري هم نه ول، هېڅ شی نه وو. عدل نه وو. هېڅ شی نه وو. دا بل نظام وو. یوازې جنګ ته دی منصور روان - نه توپ او نه تفنګ لري زمزمه اورېدل کیده. په ټول وستل کې هره کړکې او هره لاره همدې زمزمې نیولې وه ...

هغه راته پېژندوی سرې بربښېده. پر هغه پسې یو بل تن او په بل پسې بل... هر یو یوازې پر لار روان وو. یوه تن وویل نور هم په لار کې دي، لاره اوږده ده. ډېر کسان وروسته راروان دي. مورې لږ د مخه راغلو. مورې هغوی ته تم نه شو ځکه چې د هرچا لاره بیله وه. هرچا خپله چاره لټوله. مورې هم سر په سیوري کړ او دلته راغلو.

وړاندې یو بل سړی را ښکار شو. لاسونه یې بوندې ول. پښې یې هم پرې شوې وې. په ځمکه ښوېده. په وینو کې رغړېده. هغه هم قصای شوی وو. د ده لاسونه پښې، سترګې او د بدن ټول غړې قصاص شوي ول.

هغه وویل: دا لږې ډېره اوږده ده. چینګ دارې چې له کینې کړکې، خپل سر را ښکاره کړی وو بیا راغی. را نږدې شو، وی ویل: جوپه دې ولیده! دې هر یو یو ځوک لرل، خو هېڅوک یې نه درلودل. دوی یوازې ول یوازې نړۍ ته راغلي ول. ته یوازې یې او هر ځوک یوازې دی، خو دا خبره ولې د چا عقل نه مني؟ دا ځکه چې منل ورته سخت دي.

هلته وړاندې وستل لوی او خورو-وور کلی، لوی او زوړ ښار، هلته یوه نړۍ، یوه دونیا چې له ژویو او وګړو څخه ډکه وه. ټول یو مخ د قصاص لپاره روان ول. ټول په مرګ محکوم ول. ټولو د همدې یعنې مرګ لپاره شپې سبا کړې وې. ټوله یوه عجیبه او نا اشنا منظره وه. تر کومه ځایه چې سترګو کار کاوه او ذهن یې په دې قانع کاوه چې دا ژوند یو منظر دی. د ژوند یو انځور دی. د یو عبث او بې مانا هڅې یو تصویر ...

samsoor.com

بیا په سوچونو کې ډوب شوم. یاد ته مې راغله چې یوه ورځ مې کله چې د نغري پر چرګۍ دا خبره وکړه چې زه یوازې یم، زه له موره یو تن زېږېدلی یم، یو وار زېږېدلی یم. یوازې په خپلو کالیو کې راپورته شوی یم. په خپل نامه را لوی شوی یم. ما چې دا خبرې وکړې، نو ټولو زما پر دلایلو وخندل اووی ویل: ته څنګه ځانته یوازې وایې؟ مشر زوی مې وویل: پلار لکه چې خوب وینې؟ منځوی زوی مې را ټوپ کړ، ولې زه دې په پام کې نه راځم ؟ او بل زوی مې اوږې وارتولې لکه چې پلار مې سودایي شوی دی؟

هغوی دا خبرې نه منلې. اوس به یې هم نه مني ځکه چې هغوی ته یې منل سخت دي او یا خو په دې اړوند د فکر کولو وس نه لري. حال دا چې هم دا د ژوند واقعیت دی چې زه یوازې وم او اوس مړ یم. لا پخوا مړ وم یا لکه چې ارواح مې دا څو کاله له هغو سره وه. نو د دې لپاره چې هغوی د یوازېوالي احساس ونه کړي. کېدای شي هغوی اوس هم دا ونه مني چې زه مړ یم. زه پوهېږم چې زه یوازې او مړ یم.

زه لا په همدې چرتونو کې ډوب وم چې ناڅاپه له ښۍ خوا کړکۍ څخه د لوړ قد سړی چې تیلي څراغ یې په لاس کې وو په هیبتي اواز راته وویل:
پام کوه چې په دې نړۍ کې دې کوم دوپه سړی تېر نه باسي. د هغې دونیا خبرې اوس تللې دي. ته یوازې نه یې. ما یې ځواب ورنه کړ: یوازې د هغه خبره مې واورېده. درنګ شېبه په درنو قدمونو لکه د رڼا په څېر لیرې شو. وروسته مې ورپسې وکتل، خو لکه د سیوري په څېر له ما لیرې شو. هغه پخپله یو سیوری وو که څه هم د سیوري لمن ورو ورو ورغونډېده، خو له غرېېز انعکاس څخه یې همدا یو شي اورېدل کېده. یوازې یو شی ... خو پخوانی سړی د شونتې له رڼا سره بیا را مخامخ شو وی ویل:
دوی به ترڅو پورې خلک تېر باسي، ترڅو به دوی دامونه غوړوي او ترڅو به د خلکو په سترګو کې خاورې شیندي؟

یو وار له ځانه سره په خبرو شوم هغه د شونتې والا لکه زما ځان له ما بهر ولاړ وو لکه زما ارواح چې زما په یوه اړخ کې ولاړه وي او له ما سره شخړه کوي. لکه زما خپل سیوری چې د لمر په رڼا کې ځان ورکوي. داسې چې تت ښکاره شي. رڼا هم د دې لپاره له ځانه سره ګرځوي چې خپل جلاوالی وښايي.

«ما درته د مخه ویلي ول چې ته یوازې یې، ته بل څوک نه لرې. خپله پخپله یې. په هېڅ نړۍ کې، نه په دې دونیا او نه په هغې کې. له تا نه څه نه پاتې کېږي، یوازې یو عذاب درسره پاتې کېږي. هغه عذاب چې ته ورسره مخامخ یې. هغه عذاب چې ته پرې محکوم یې چې باید وی زغمې او وې ګالې کوم چې ته یې وینې، تا وزغمل او یا ته یې زغمې. هغه عذاب او رنځ چې د شېبو په بوده او تنسته کې لکه د اوبو پوکانۍ، لکه د باد

Samsoor.com

بربوړه کې لکه سیلۍ تیر شو او تېرېږي، خو تلل (وزن) کولی یې نه شې چې څومره درونډ وو ....»

خپلې خبرې اوږدوي وایي: ایا ته اوس پوهېږې چې ته اوس چېرته یې ؟ ارومرو له ځانه سره ناخبره یې او داوسنې ځای او محل په باب درته څه پته نشته. ته پر یو بې پتې او بې نښې ځای کې پروت یې. تا خپل هویت له لاسه ورکړی دی، داسې لکه د ځمکې پر سر چې دې نه درلود. دلته یې هم نه لرې. نو راځه همدلته پربوځه او بس ځکه چې بې له هغې هم پر هېڅ بدل شوی یې. ته په داسې تله کې پروت یې چې یوې خوا ته د هېڅ وزن دی او بل خوا ته ته یې، هېڅ او هېڅ مساوي او یو برابر دي.

خو زه لا په خپل نمجن قبر کې پروت وم چې ډېر خپل خپلوان، قومیان، همزولي او کلیوال مې وراسته هډوکي ولیدل. یو یو مې پوښتنې ته راتلل. په همداسې شپېو کې مې خپله اروا لکه خپسې سپېره رادننه شوه، ژبه یې بنده بنده کېده ... ویل یې اوس کوروکلي ته ارامي وه. ستا خیرات یې کړی وو. د جمعې شپه یې کړې وه، ډېر کلیوال دې د اوسېدو په کور کې راټول شوي ول.

ټولو دوعاوې درته کولې، خو نوره ژړا او انګولا پای ته رسېدلې وه. اوس ارامه ارامي وه. پلار دې هم د راغلیو سره ستا لاس نیوه (فاتحه) اخېستله. نېکه دې هم غلی ناست وو، د نېکه نېکه دې هم په یوه کونج کې پروت وو، امسا یې دېوال ته ولاړه وه. دوعاوې یې درته کولې، ستا فاتحه یې اخېستله. بوډۍ مور دې هم درته جنتونه غوښتل. ستا ټول تېر نېکونه او مشران ستا د دوعا په ټغر ناست ول. هغوی همدومره وویل: «هغه دې خدای وبښي. ښه سړی وو.» د تللو لاره حق ده اوس د تل لپاره ولاړ.

هغوی ټول کتار ناست ول او ټولو ستا د کړو وړو یادونه کوله. د وروستي ځل لپاره یې ستا یاد کاوه. ټولې ارواوې هلته پنډې وې. زه هم هلته د هغوی په مینځ کې تېرېدم را تېرېدم. زه یې نه لیدم، خو دومره یې ویل:
هغه یوازې دې نړۍ ته راغلې وو. یوازې لاړ. یوازې...

د یوازې غږ همداسې له ټول کلي کوره پورته وو. دلته په هدیره کې هم پورته وو. او دننه په قبر خو د یوازېوالي نښه ده. همدا غږ له هرې خوا غوږ ته راته ان زما له تنه. د قبر له دیوالونو. په بهر چم او ګاونډ کې په دننه اوږده وستل کې په لارو کې. له هغه اوږده کتار نه، له هغه ماشومانو نه، له هغو قصاص شویو وګړو نه. له مانه، زما له کفن څخه او له هغه کوچنۍ ډبرې چې ملا پرې په ګوته لیک کړی وو او زما سرته یې ایښې وه. پاس اسمان او لاندې ځمکه کې همدا یو اواز د یوازېتوب بیا بیا په ورو ورو زما اروا د هغه

سیورې په څېر د لمر له وړانګو سره چې د کړکۍ د هېندارو له لارې را ننوتې وه یوځای شو او یوازې یې د یوازېتوب کړاو ته پرېښودم.

هغه لکه زما ساه او زما ځان دا کیسه یې په بیا بیا زما په ذهن کې را ژوندۍ کړه. د خپل برخلیک د ویلو ټینګار یې وکړ. زه یې هماغه ډول یوازې پرېښودم. زما له څنګه ناڅاپي تری تم شو.

همدومره یې وویل: نور زه او ته هم سره جلا یو. خوب یوازې خوب نه وي، بلکې د انسان د وجود نیمه برخه وي. د واقعیتونو انعکاس وي. همدا یې وویل: بیا مې نه شې لیدلای زه درنه لاړم د خدای پامان.

لندن، ۲۰ جون ۲۰۰۴

د ښکو کوټ

دېره لکه اوږده تراړه، لکه د یوه ماشوم شلېدلې تنۍ داسې اوږده غځېدلې وه. د دېرې بر سر ته پخوانی زوړ جومات ولاړ وو. د جومات دروازه لا پخوا ماته شوې وه. یوه تمبه ړی یې د دروازې مخې ته ولاړه وه. د جومات د بام ناوه کښته راځوړنده برېښېده. د ناوې لاندې د بوال هم د جړې او بارانونو په وسیله کنده شوی وو. د دېرې بر سر په چنار ښکلی وو. هغه ډېر دنګ چنار وو. دومره چې چا به یې بر سر ته وکتل، نو د چا خبره خولۍ به یې له سره لوېده. د چنار دنګې لښتې له اوچت غره له قد سره سیالي کوله. چنار د دېرې او د کلا د لویې او عظمت نښه وه، خو اوس یې ډېر چینجن شوی وو او غومبسو پکې ځاله کړې وه.

شیرینه او الماس دواړه تنکي ماشومان ول. د اوو اتو کالو به ول. په شګو کې به لوبو اخته ول. د دېرې او زاړه جومات چې خلک به ورته په پاټکو (زینو) ورختل او لمونځ به یې پکې کاوه. د هغه شاته یې د اینځرو ګنې ونې ولاړې وې. اینځرو پاڼې کړې وې، ښې ګڼې پاڼې یې کړې وې. پاڼو یې ډېر ګڼ سیورې جوړ کړی وو. د پاڼو تر مینځ ډېر ښه بوی تر سپږمو کېده. په خلکو کې دا باور وو چې د اینځرو ونې چې تازه پاڼې وکړې، نو ګل هم کوي او دغه ګل هر چا ته ځان نه ښایي، بلکې یوازې د ((برخې خاوندان او لوی کسان)) دغه ګل په سترګو لیدلی شي. خو شیرینه او الماس په دې راز هم نه پوهېدل. هغوی هسې د دې ونو سیورې او په شګو کې خیالي لوبو کولو ته خوښ ول.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

لویه ویاله وچه پرته وه، خو له ویالې لاندې شبله یا خوړ په شړک او زوږ سره بهېده. شگې په ویاله کې ډېرۍ پرتې وې. د ویالې بند سیلاب وړې وو، خو د ماشومانو لوبې څه وي ؟ پړندې شگې به بې ډېرۍ کړي. دواړه پښې به یې پکې ننه ایستې. بیا به یې شگې په لاسونو ښې ډېرې وټپولې او چې ډاډه به شول چې اوس کلکې شوېدي، نو ورو ورو به یې ترې پښې راوویستلې. او په خوشالۍ به یې چیغې کړې دا دی زما کوټه ودرېده. څومره ټینگه ده، دانه ورانېږي، دا کلکه کوټه ده او شیرینې به هم ورته وویل:

نو چې داسې ده چې او به هم راشي ورانه به نه شي؟

اوبه نه راځي، اوبه دلته څه کوې؟لیونۍ یې ته لیونۍ یې؟

او هغې به ورته بالمقابل وویل : ته هم لیونی یې، ته هسې اوتې بوتې وایې. او بیا به هغې هم په خپلو پښو شگې واچولې. ښې به یې وټپولې او چې ډاډه به شوه، نو ورو ورو به یې پښې راوویستې. د پښو په راویستو به یې یو دم چیغې کړې. واه زما کوټه هم ودرېده. څومره ټینگه ده؟ دانه ورانېږي. دا کلکه درېږي. دا زما کور دی، دا زما جونگړه ده او دا زما ... .

د شگو کوټنۍ د هغوی د خیالونو او سوچونو دونیا وه. دا کار او دا ډول لوبې دوې هر وخت تکرارولې. هره ورځ به دوې لوبې کولې. دوی به کوټې جوړولې، لکه د واقعي ژوندانه په سوچونو به یې جوړولې.

هو دوې ماشومان ول. په ماشومتوب کې دوی د پاخه او تېر عمر لپاره تصورات (سوچونه) درلودل. عبث تصورات (سوچونه) د ابدیت تصورات (سوچونه) چې هېڅکله ځای نه نیسي.

د پشه کال په گرمۍ کې توده برو راوالوته. شیرینه د لوبو پر مهال خوب یوړه د سوکړک چنډه (کتره) یې له لاسه ولوېده. پښې یې هماغه شان په شگو کی پاتې شوې، خو الماس د اسمان له نادودو نا خبره وو. هغه یوازې خپل حرص او د خپلو ماڼیو تلوسې پر مخه اخیستی وو. په بې بارانه اسمان کې په وچ او د کمو اوبو پر خوړ په درنگ ساعت کې زورور خړ سېلاب راووت او تر هغه چې الماس سترگې اړولې او د منډې لپاره یې ځان تیاراوه د سوچونو له ماڼیو سره اوبو لاندې کړل او بیا یې مړي په چړونو کې هم ونه میندل شول.

لندن، **۲۰۰۵** کال داپریل **۳** نېټه

د هغه سیوري په نوم چې یوازېتوب ته مې نه پرېږدي

انځورونه که هینداره

لا مې د ټولې ورځې د ستړیا له لاسه سترګې نه وې ورغلې، په درنګ شپېبو کې د لنډ عمر ټوله تنسته راټوله او بیا خوره شوه. شپه تر نیمایي اوښتې وه، سکوت او چوپتیا پر هر څه لاسبرې وه. ما یوازې د خپل زړه درزا اورېده، احساس مې کاوه چې زما د تورتمې کوټې دروازه بېرته شوه بې له اجازې او ټک ټک بېرته شوه. زه وېښ نه وم، وېده هم نه وم. په یو بل شان حالت کې د خوب او بیدارۍ ترمینځ حالت کې، د خوب خپسکه مې په ستوني ناسته وه. هرڅومره چې پښې خوځوم نه یې شم خوځولی، ټول تن لاسونه او پښې مې په زنځیرونو تړلي دي. زړه مې تنګي کوي. ساه مې بنده بنده کېږي، خو د دې وس نه لرم چې ځان وخوځوم، ژبه مې ګونګه ده. په تته او بنده ژبه هېڅ نه شم ویلی، هم د رازونو د ساتلو وېره او هم د ذهن د پیټي د سپکولو ستونزه د واړه مې په مرۍ زور اچوي.

کوټه تیاره او تورتمه ده، شمه لا له مخه مړه ده، تنګه او تورتمه کوټه چې هرې خوا ته پکې کاغذونه او کتابونه دلۍ پراته دي. د دې دونیا پر سر یوه قبر ته ورته ده. یوازې د کوټې د پنډې پردې له ترازۍ د لندن د بې باوره اسمان د سپوږمۍ رڼا په کوټه کې لاره کړې، او په دې ډول یې د کوټې د تورتم زړه چولی وو. شپه له پخوالي تېره وه، خو په دې حالت کې مې انګېرله فکر کوم چې یو بنیادم یا د هغه سیورۍ یا د هغه روح په یوه ماشومه څېره کې له اجازې پرته کوټې ته راننوځي. ورو مې د کټ پښو ته درېږي زما د تړلو پښو غټه ګوته یعنې له کومه ځایه چې ساه اول په وتلو پیل کوي نیسي او ټینګار کوي:

راته وایي –څو وارې مې درته ویلي ول چې ما ته د لوبو یوه ګوډۍ (نانځکه) جوړه کړه، جوړه دې نه کړه نه. نه دوه نانځکې (ګوډۍ) مې درته ویلې وې، خو تا ما ته هېڅ جوړې نه کړې. ما پرې لوبې کولې، ما په بخملي ټوټو کنبنولې، خو تا دا کار ونه کړ. ما داسې ګوډۍ (نانځکې) غوښتلې چې واده یې ورته وکړم او نور ماشومان یې هم سیل وکړي، خو تا هسې سر وخوځاوه او جوړې دې نه کړې. اوس زما د نانځکو ټوکرۍ تشه پاتې ده او زما د نانځکو (ګوډیو) خیالي کور هم تالاوالا دی. ټوکرۍ یې هم تشه پاتې ده، اوس نه پوهېږم چې چېرته ده اوس لا درکه ده....

خو په بنده ژبه مې ورته همدومره وویل:

د نانځکو (ګوډیو) جوړول ګناه ده، زه یې د جوړولو په چل هم نه پوهېږم. نه پوهېږم څنګه جوړېږي. خیر دی اوس د نانځکو (ګوډیو) جوړولو وخت نه دی، بیا یې په ټینګار د

پښې له غټې ګوتې له کومه ځایه چې ساه له هماغه ځایه د وتلو حرکت پیل کوي ونیولم، راته وویل:
خیر چې داسې ده، نو ما ته انځور وکاږه یو ښکلی انځور، ورته مې وویل:
ایا ستا انځور وکاږم؟
د حیا پرده یې پرمخ خوره شوه، وی ویل: نه، نه...
خو یو انځور، ورته مې وویل:
ګوره یو خو زه انځورګر نه یم او بله دا چې ستا له ښکلا نه انځورونه، قلمونه او هرڅه عاجزه دي. کاشکې زما په ګوتو کې داسې متره وایې چې دا کار مې کړی وای. له بده مرغه چې نه یې شم انځورولی ځکه چې زه انځورګر نه یم.
ـ «زه پوهېږم ته ښه انځورګر یې. زما انځور کښلی شې خو نه یې باسې»
ـ باور وکړه زه ستا انځور نه شم کښلی. زه ستا د انځور له کښلو ډېر عاجزه او ډېر بېوسه یم.
بیا یې زما د تړلو پښو غټه ګوته وخوځوله ژر کوه زما انځور وباسه. ما ته یې همدا نن وکښه ځکه چې زما ورته ډېر ځله ده. ډېره تنده مې ده. دا به ما ته همدا نن رسموې ما ته به یو ثبوت وي. زه یې دې ټول عالم ته ښایم. ټول چم ګاونډ ته او ټولو خپلو پردیو ته یې ښایم. او دا ورته وایم چې دا زما انځور دی چې زما انځورګر ما ته کښلی دی.

زه د هغې د ماشومتوب ټینګار د هغې د روح او سیوري سره خبرو نور هم پر سر واخېستم، نور هم را ته ځان عاجزه او بېوسه ښکاره شو لکه د یو بندي په څېر، لکه په پنجره کې د یوه مرغه په څېر چې یوازې د لیدو سترګې اړوي رااړوي. او په هرڅه کې ازاد الوتلویني، خو په خپل بېوسه ځان یې افسوس راځي. ورته مې وویل:

ته باید وپوهېږې چې زه د انځورګرانو په پل درومم. ښه انځورګر نه یم او د واقعي او رښتیني ښکلا انځور نه شم کښلی. زه د روح او ستا انځور چې په سترګو لیدل کېدای نه شي نه یې شم کښلی. زه څنګه کولی شم په نیمایي ادراک سره د یوه بشپړ تن د یوه روح او جسم انځور وباسم او هغه هم ښکلی انځور کړم. په داسې حال کې چې د هغې خپله ښکلا ډېره اوچته ده، خو هغې په همدې ټینګار کاوه.
ـ «داسې یو ماشوم وکاږه چې اوښکې یې په اننګو راروانې وي. د ماشوم غټې ښکلې سترګې او ګرد ښکلی مخ وي او ژړا یې په اننګو لارې کړې وي. په ژړا یې ورو ورو سترګې کوچنۍ کېږي. یو څه ته ګوري داسې څه ګوري چې یوازې خپله یېویني او د زړه په سترګو یې ویني. کله لمر ته کله د ستورو ډک اسمان ته ګوري او کله هم د پراخو سمندرونو په څپو کښته پورته کېږي او هرڅه ته چې ګوري هلته یو څه ورک لټوي داسې چې بوي احساس او مینه یې د خپل تن په وینو او خولو کې هم احساسوي»

samsoor.com

ـ خو زه د دې ټولو خبرو په وړاندې ډېر بېوسه يم، داسې چې هرڅه ته ګورم، خو د اظهار وس يې راسره نشته. خو هغه سيورى بيا هم ما له غټې ګوتې نيسي او د انځور د کښلو غوښتنه کوي.

له ځانه سره ورو په کټ کې اوړم، لاسونه او پښې مې کلکې تړلي احساسول، په سترګو مې توره پرده وه، له ځانه سره مې وويل:
لکه چې دا زما خپل روح دى. اوس زما له تنه الوتى دى او غواړي چې له ما او زما له تنه کسات اخلي، خو هغه راته په ټينګار وايي:
ګوره دا دى دراواخله. د مېز له سره کاغذ او پنسل رااخلي او وايي: د ټوټو نانځکه (ګوډۍ) خو دې راته جوړه نه کړه. د نانځکو (ګوډيو) جونګړه دې راته په لغته ووهله وبجاړه دې کړه، خو اوس ما ته يو انځور وکاږه. په همدې کاغذ او پنسل يې وکښه ...
ورته وايم:
څنګه يې وکاږم؟
يوه ناوې رسم کړه، يوه ماشومه ناوې چې لاسونه يې په نکريزو سره وي او له هغې سره يوځاى مينه احساس او ربښتينواله هم وکښه. داسې انځور چې هم د عطرو بوي ولري او هم د ناويتوب احساس او عاطفه.
ـ درته ومې ويل چې زه له دې خبرو اوس بېوسه يم. زه په ښوونځي کې هم په رسم کې بېوسه شاګرد وم. ما نه شواى کولى چې رسم وکاږم، خو زه ستا سيورى ستا روح ... زه درسره مرسته کوم ته پيل وکړه. ورته وايم ښه نو څوک او څنګه انځور؟ احساس او مينه له انځورونو ډېره اوچته ده. د دې لپاره خو تر اوسه د هنر پرښتو کوم رنګونه نه دي پيدا کړي.
ـ نو چې داسې وي او د ناوې د ښکلا په نکريزو سره لاسونه د لونګو څونډې د هغې سرې شونډې ښکلې سترګې نه شي کښلى، نو بيا يوه مور انځور کړه. يوه داسې مور چې د ختو لويه ټوکرې يې پر سر وي درېيم پوړ ته يې خېژوي. هلته د کوټې بام اخېړوي چې د سپرلي بارانونه او توپانونه يې کوټه راونه څڅوي. په کټ کې مې پښې وغوځولې له ځانه سره مې وويل:
شيطانه کور دې وران شه ! هغې ورو ځواب راکړ:
چېرته چې ربښتينې مينه احساس او صداقت وي هلته شيطان له شرمه هم نه ورځي. هلته چې زه بيدار يم ستا د روح شيطاني برخه په سترګو نه ښکاري. اوس زه يم، زه د دروازې له لارې نه يم راغلى. زه د پردې د ترازې له لارې د سپوږمۍ له رڼا سره راننوتم او د انځور پسې راغلم چې نن به ما ته انځور کاږې. زه خبره يم چې تا د نورو انځورونه کښلي دي، خو زما دې تر اوسه نه دى کښلى. بيا ورته وايم:
نو زه څنګه انځور وکاږم؟ ته يې راته وښايه !
ـ خير چې داسې ده د يوې داسې نجلۍ انځور وکاږه چې پښې ابلې په يخو واورو کې د خپل راتلونکې په لور منزل کوي، خو ګوره چې د هغې مينه او ښکلا هم انځور کړې. او

یا داسې څوک چې د سرپو په نینو لوڅې پښې ږدي او ترخه لوګي یې دماغ سیزي، خو خپله لاره لنډوي او د چا پروا نه ساتي.

خبره ورغبرګه وم: زه به سپینې واورې وکاږم. د سرپو نینې به هم رسمې کړم. د لوګو دندوکار به هم وکښم، خو ته باید وپوهېږې چې ښکلا مینه او صداقت په دې تورو قلمونو نه شي کښل کېدای ځکه چې د قلمونو رنګونه تور شنه او سره دي. مینه رنګ نه لري ښکلا له رنګونو اوچته ده احساس او عاطفه خو لا څه کوې... .
ـ نو یو انځور باید اوومرو وکاږې، ځکه چې زه باید دا رسم له ځانه سره ستا د ښنې په توګه ولرم. بې ځوابه پاتې شوم.

بیا یې راته وویل: ولې غلی شوې؟ خبره واوره! که ته له دې ټولو عاجزه یې، نو د خپلې مور انځور دې وباسه د هغې مینه انځور کړه، د هغې د پیو خوند رسم کړه. د هغې مینه او احساس انځور کړه او د هغې د مینې کور انځور کړه. بس دا به د هرڅه لپاره ښه مثال وي.
بیا مې خوله راجوړه کړه او ورته ومې ویل:
څو وارې مې درته وویل چې: زما پښې تړلې دي، زه بندي یم. زما په ستوني خپسه ناسته ده، زندی کوي مې. زما لاسونه تړلي دي. ټول تن او ځان مې په تېرو سیمونو باندې تړلی دی. په پښو کې مې هتکړی (ځولنې) پرتې دي. زه د ازادی او اختیار بندي یم. د مدنیت مساپر او لاروی یم... .

زه اوس له بده مرغه له دغه ډول انځورونو له کښلو عاجزه یم. ته باید وپوهېږې چې مینه احساس او د مینې بوي خوند او لذت د انځورونو کار نه دی او نه خو انځور د دې جوګه کېدای شي چې زموږ د ننني دونیا هېنداره شي. خو زه اړ یم چې تا ته داسې سوغات درکړم چې په هغه کې ستا ټولې پوښتنې حل شي.

زما په خبره لږه حیرانه او اوتره شوه ویې پوښتل هغه نو څه دي؟
مه وارخطا کېږه! هغه داسې ډېر د حیرانی شی نه دی، خو کولی شې چې د وختونو په اوږدو کې ستا ټولې پوښتنې ځواب کړي او د زړه سوبه دې پرې وشي. په هغې کې یو څه رازونه دي او بیا مې ورو په ختو (ټوټو) کې تاو کړي. هېنداره یې د بالښت له لاندې راوویستله. ورو مې ورکړه واخله. اوس د انځور پرځای داواخله. په دې کې ټول انځورونه شته. هغې په بې پروایي سره واړوله وی ویل: په دې به څه وکړم؟
ـ دا زما د مور د لاس ښنه ده هغې ډېره پخوا ما ته راکړې وه ما ته یې ویلي ول:
زما د لاس دا ښنه وساته چې اړ نه وې چا ته یې مه ورکوه. هېڅ ته یې مه ورکوه. وګوره په دې کې هرڅه ښکاري، هغه ورته ځیر شوه. په هېنداره کې یې د ځوانی او پېغلتوب مستي او ښکلا د ژوندانه د پېښو داستان د ناوې او هلک د لومړیو غلچکیو لیدو

انځور د زړونو درزا د ښکلا رنګونه د مينې او احساس انعکاس او هرڅه موجود ول. ورته ومې ويل:
په دې هېنداره کې ښه ځير شه، زړه پکې ليداى شې. يو تن پکې ليداى شې. د مينې او احساس په خوند سربېره د يوه انسان ټول عمر ليدلى شې چې څرنګه پيل کېږي؟ څرنګه پخوالي ته رسي او څرنګه د بېلتانه او جلاوالي ترخه زهر له ستوني تېروي؟

هغه په هېنداره کې د مخ په کتو بوخته شوه او د ژوندانه يوه نسبتاً اوږده ماضي يې پکې وليده.
شپه تر سهاره رسېدلې وه. د سپوږمۍ د رڼا تناب ټول شوى وو او د لمر ځريکې ته يې لاره پرېښې وه، خو زه د يوه ستړي او اوږده مزله د لاروي په توګه چې د دمه ځاى په لټه وي. د ژوندانه خوره وهلي دېوال ته تکيه شوم او د تېرې شپې اوږده سفر ته په چرتونو کې ولاړم.

لندن، ۲۱ د نوامبر ۱۹۹۹

ورکه لاره

د موټر ټولې سپرلۍ په درانده خوب ځنګېدلې، خو کله چې موټر د پښه نيولي لاروي په څېر د صنعتي پارک له سيمې د کابل جلال آباد لوى لارې ته ورننوت. له ليرې يې خپل ګړنديتوب نور هم لږ کړ. هلته وړاندې يو سړى له دوو درې ماشومانو سره د سرک پر څنډه ولاړ وو. لاس يې موټر ته نيولى وو او په پرله پسې توګه يې د لاس په اشاره د موټر د درېدو غوښتنه کوله. هغه ته په نژدې کېدو سره موټر تم شو. څه نا څه د پاخه عمر سړى چې لوګو وهلي کالي يې په تن او پکول يې پر سر وو. په داسې حال کې چې يوه ماشومه يې په غېږ کې وه له دوه نورو ماشومو جينکيو سره موټر ته راوخوت.
ورو د چلوونکي په غوږ کې وپسېد. له جيبه يې يوه څه پيسې راوويستلې او چلوونکي ته يې وروښودې. همدومره پوه شوم چې وى ويل:
همدومره لرم. يخني ده، جنګ دى، نورې راسره نشته. پر ما ډېر بد ساعت دى. چلوونکى لومړى دوه زړه شو لکه چې په لږه شېبه کې د جنګ يخنۍ ماشومانو او د خلکو د بد ساعت او بدې ورځې جاج واخېست. بيا يې ورته د تاييد سر وخوځاوه يوه خبره يې وکړه:
ځه هلته په څوکۍ کښېنه دغه هم مه راکوه.

Samsoor.com

موټر ته د نوي راختلي سړي اکر ډېر وران وو. رنګ یې الوتی او د چا خبره تک زېړ تښتېدلی وو. د ماشومانو هم شونډې وچې وې. درې ماشومې نجونې چې یوه پکې لږه غوټه کې. وه په ځنګ کې کښېنولې. د لاساینې لاس یې ورته پرمخ راښکود. یوه ډېره کوچنۍ چې د مور له ټټره راجلا شوې وه. په غېږ کې کښېنوله، پرمخ یې ښکل کړه. د هغې په ښکلولو سره یې سترګې نمجنې شوې، خو خپل صبر او زغم یې له لاسه ورنه کړ. شاوخوا یې وکتل د موټر ټوله سورلۍ نوي راختلي سړي ته ځیر وه. نوموړی زما ترڅنګ ناست وو. زما هم زړه صبر نه شو ورو مې ترې وپوښتل. صیب تاسې د کوم ځای یاست؟ ما چېرې لیدلی یې.

ـ هو زه د کونړ یم.

ارومرو به مو د کونړ پر لاره لیدلي وي.

ـ هو کېدای شي زه د کونړونو د ولایت یم دلته په کابل کې افسر وم، خو اوس... او بیا یې سوړ اسوېلی وکېښ.

ـ پوه شوم لږلږ مې یاد ته راځي.

ـ وبښه ستا نوم؟

ـ زما نوم خان مامد دی. څو کاله وړاندې په دې ودانیو کې زما دنده وه (لاس یې د حربي پوهنتون ودانۍ ته ونیوه) دلته استاد وم.

خو خان مامد بیا له خپلو ماشومانو سره بوخت شو. د وړې ماشومې نجلۍ په لاس کې چې یوه وچه کلکه مړۍ (ډوډۍ) یې نیولې وه کله به یې خولې ته ورووړه او کله به یې پلار ته ونیوله. چېغې به یې سر کړې او د پلار په غېږ کې به یې لالچ پیل کړ او د غټې خور غېږ ته به یې ځان اوږد کړ.

د ماشوم په ګونګه ژبه نور څوک نه پوهېدل. یوازې پلار او دوه نورې ماشومانې پوهېدلې. د وړې نجلۍ له لالچ سره به دوه نورې نجونې چې د موټر له ښیښې به یې بهر کتل پرېشانه شوې، غلې به شوې او د ماشومې په د لاسا کولو به یې ځان مشغول کړ. خان به کله ماشومه د هغې غټې خور ته ورکړه او کله به یې بېرته واخیستله. هغې به هڅه کوله چې پام یې وربدل کړي. همدا به یې ورته تکراروله.

هاغه دی توتو وګوره پټې کې ګرځي. وګوره هغه سړي چې ټوپک یې په لاس کې دی، ورته وګوره څومره غټ ښکرونه لري. هاغه ده مورجانه راغله. د مور په اورېدو سره به ماشومه یو دم غلې شوه او حیران حیران به یې وکتل.

موټر په توندۍ سره د ماهیپر له پېچومي راښکته کېده، خو په موټر کې به ځېنې سواره کسان د ماشومې له شور او ځوږ نه ناارامه شول، خو ځېنو نورو به ځانونه چوپ او غلي نیولي ول. چلوونکي به هېڅ نه ویل او نه به یې د نجلۍ د شور په باب څه اند ښښنه کوله.

samsoor.com

موټر ښايسته ډېره لاره وهلې وه. د ګوګا منډې دوکانونو ته راورسېده، پخه غرمه شوې وه. لږ مزله خو ناهمواره سرک ټول له اده بده ويستلي ول. خو نجلۍ د موټر د جمپونو او ټوپونو پر اثر لکه وزر ماتی مرغه سترې ستومانه تالې والې د خپل پلار په غېږ کې پرېوته او وېده شوه. پلار يې ورته د خپل څادر په پيڅکه پزه پاکه کړه. ګاډی ودرېد ټوله سپرلۍ د غرمې ډوډۍ او د ماسپښين لمانځه ته کښته شوه.
خو خان په موټر کې پاتې شو ترې مې وپوښتل: ځه چې کوز شو ډوډۍ نه خورې؟
هغه ځواب راکړ: يره خوا ته مې نه کېږي.
برېښېدل چې ماشومان هم نارنهور ول. زه هم د خان له خبرې سره ښنه نيولی شوم له ځانه سره مې وويل لکه چې پيسې ورسره نشته. زړه مې لوی کړ او بيا مې وپوښته:
ـ ما ته ډېر اوتر او ناارامه ښکارې. بيا مې د پيسو ست سلا ورته وکړه، خو د هغه په فکر او روان کې د ماشومانو لوږه د هغه بېوسې او له بلې خوا د هغه غرور سره د خيروشر په څېر په اوږده شخړه اخته وو. د هوټل نوکر راغی او بيا د ماشومانو لپاره ډوډۍ راوغوښتل شوه. او له هغه وروسته خان خپله غمنامه راوسپړله:
ـ هو زه او بيا يې اسويلی وکېښ. اوس حيران يم چې په دې تنکيو ماشومانو څه وکړم او چېرته ولاړ شم.
ـ خبره څه ده؟
ـ پروني جنګ راته ټوله هستي تباه کړه. هر څه يې را نه په څو شېبو کې واخېستل.
ورته حيران شوم. هغه په بند ستوني خپلو خبرو ته دوام ورکړ:
ـ پرون چې د هوايي ډګر په لور د راکټونو زور شو. يو نالتي زما د کور په انګړ کې ولګېد. زه د دې درې ماشومانو سره په کوټه کې وم.

مېرمن مې په انګړ کې په کاليو وينځلو بوخته وه، توغندی نېغ د هغې پر سر ولګېد. ټول تن يې ورته دانه دانه کړ. د غوښو بوټۍ يې د راټولولو نه وې، بلکې پر دېوالونو نښتې وې. همدومره مې وکړل چې په انګړ کې کنده وباسم او په کمپله کې د هغې غوښې راټولې او هلته يې خښې کړم.
هو هغه مې خاورو ته وسپارله. نژدې يوه ګاونډي راسره مرسته وکړه. له هماغه خښتو چې هغې ترې نغری جوړ کړی وو پر قبر مې ورډېرۍ کړې.
او بيا يې ستونی ډډ شو، ماشومانو ته يې د سترګو له لاندې وکتل:
ـ اوس نو کور د هغې مړستون دی لکه چې ټول کلی او کوڅې اوس زموږ د خپلو خپلوانو مړستونونه دي. زه هم د نورو په پل له خپلو دريو ماشومانو سره په نامالومه لار راهي شوم. نه پوهېږم چې اوس چېرته لاړ شم او په دې ماشومانو څه وکړم؟

Samsoor.Com

ګونګوټان

نن سهار چې مې له کړکۍ نه بهر سړک ته وکتل، نو په ټول چاپېریال توره تیاره خپره وه. سړکونه شاړ او خالي پراته ول. دواړو خواوو ته د کوچنیو ګاډو قطارونه ولاړ ول. لا تور سهار وو. امه شمه نه وه. تور سړک د پولادي او خړو کورونو په مینځ کې لکه تور ښامار اوږد غځېدلي وو. یو نیم ګاډی به د خپلو سترګیو په رڼا سره وځلېده او د هغه په تېرېدو سره به بیا چوپتیا خپره شوه. اسمان هم د تورو باراني وریځو پنډونو اخېړ کړی وو. فکر کېده چې دا تورتم په خلاصېدو نه دی، خو په پرله پسې توګه د تور تمونو لیدلو ستونی خفه کاوه. په تېره هغه چا ته چې هرڅه ورته پردي وي. ان په ځنګ کې نزدې ګاونډی هم د مخ په مخ (مخامخ) کېدو په وخت د شونډو مسکا کوي او کله ناکله چې یې زړه وغواړي یوازې د هیلو (سلام) غږ کوي. هسې خو د لندن اسمان ټول منی او ژمی وریځ وي، خو چې د څو ورځو لپاره په پرله پسې توګه اسمان وریځ وي او لمر ونه لیدل شي، نو بیا د سړي حواس نور هم مړ ژواندي کوي او د ژوندانه سره مینه او اشتیاق (اشتها) ورو ورو کموي.

په همدې زړه تنګۍ او نفس (ساه) تنګۍ سره د چایو د تیارولو لپاره پخلنځي ته ورننوتلم. هلته بېګاني لوښي له خوراکي شیانو ککړ پراته ول. د مېزونو سر ټول چټلو لوښو او تورو حشرو نیولی وو. پښه نیولی ورته ودرېدم. غوږ مې ورته کېښوده د ټولو ګډو وډو لوښو سره سره بیا هم ما هېڅ لاس ورنږدې نه کړ. یو ډول نامحسوس اواز مې تر غوږ شو. په کور کې، بهر او په انګړ کې هېڅ ښکالو نه وه. توره خړه وه، لمر خو هسې هم نه وو، رڼا ورکه وه. اسمان تک تور وو، ځمکه هم ورسره توره وه، خو یوازې څراغونو په سړک کې سترګکونه وهل.

لږ نور هم ځیر شوم. د پخلنځي د دېوالونو په سوریو کې د کور د ډېرو پخوانیو ګونګوټانو (کاکروچانو) د شور زوږ ګونګوسي ختل.
ګونګوټانو پخپلو مینځو کې سره شور زوږ جوړ کړی وو. یو بل ته سره په نانډریو بوخت ول. یو بل ته یې کیسې کولې او پر یو بل یې ملنډې وهلې. د هغوی تر مینځ هم د کترو او کنایو بازار ګرم وو.

زه چې د بهر چاپېریال او دننه زړه تنګۍ څخه ډېر په تنګ وم. ما هم داسې احساس کاوه لکه چې اوس ګونګوټ شوی یم. یو وار مې ځان ته ټکان ورکړ نه، نه. سمه ده زه هم مسخ (بدل) شوی یم لکه ګونګوټ. (کاکروچ) یم، ایا کېدای شي انسان کاکروچ شي؟ ولې نه ګونګوټان خوراک ته اړه لري او د خوراکي شیانو په ځای کې ژوند کوي – بنیادم هم د

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Samsoor.com

خوراک پسې دوه خپلي او دوه نورې پور کوي – دواړه د ځمکې پر سر ژوند کوي. دواړه ژوي دي، دواړه زېږون او لنگون کوي. دواړه خوښ او خوندي ځايونه خوښوي او دواړه او دواړه ... . په انسان کې د هرڅه ځانگړنې شته. نو ځکه خو د گونگوټانو او ازونه اورم، نو زه هم يو تيار عيار (سوټ موټ) گونگوټ يم. خو نه داسې به هم نه وي ځکه که خبره داسې مطرح شي چې زه گونگوټ يم، نو دا نوي دوران ته رسېدلي گونگوټان به ما ومني؟ چې ځواب منفي دی.

په هرحال خبره د دې کور د گونگوټانو ده او شخړه هم په دې کې ده چې

گونگوټ په پښتو ژبه کې هغه حشره ده چې وزرې لري او په مردارېو کې گرځي. خو دلته له گونگوټ څخه هدف هغه حشرات دي، چې يوازې د خوراکي ځيزونو د ساتلو په ځايونو کې ژوند کوي. له گونگوټانو څخه هدف هماغه کاکروچان دي چې په کابل کې يې مادرکيک بولي.

خو اوس زه د گونگوټانو په نړۍ کې يم. دوی هم بېله دونيا لري، دوی هم بېلې ستونزې لري او دوی هم خپل کبر او غرور لري. خو زه د هغوی خبرو پر سر واخېستم او نور يې هم شبېه په شبېه ځان پسې راښکودم. ما هم ځان د هغو په څېر د پاتې خوراکي شيانو په لوښو کې وليد. د هغو په څېر مې ځان له وزرو او بې شمېره پښو سره احساس کړ. نه يوازې احساس، بلکې هم داسې يو حالت د يو گونگوټ په څېر، د هغو په څېر چې پر ما يې د ځان په څېر حساب نه کاوه. پوره گونگوټ يم. نو چې گونگوټ يم، نو بيا د بيروني نړۍ يوه کيسه درته کوم. له همدې سره يې په درنگ شېبه کې يوه پېښنه زما په ذهن کې راژوندۍ کړه او هغه په دې ډول وه چې:
يو وخت زه ډېر کوچنی وم او په خپل کلي کې له خپل موروپلار سره په يوه کوټه کې اوسېدم. ښه مې په ياد دي چې کله به مې مور له خوبه راپاڅېده، نو ارومرو به يې زما بړستنه کتله او چې لږ څه به نيمکښه وه هغه به يې راباندې بېرته سموله. او چې کله به په خوب کې ناارامه وم، نو ارومرو به مې مور راپاڅېدله او زما پوښتنه به يې کوله. نو که خبره د وېرې او ترهې وي، نو هغه وخت لا هم دومره نه وم وېرېدلی. ځکه هغه مهال به يوازې زما په شونډه تاوخال راختلو، خو اوس د گونگوټانو دونيا زما د رگونو وينه وچه کړه او زه يې د خپل نوعيت په باب (اړه) له بيرونۍ نړۍ سره په پرتله کې په شک کې واچولم.

په هرحال ما د خپل ماشومتوب کيسه کوله. اصلي خبره دا وه چې يو وخت زما پلار يوه نوې کوټه جوړه کړې وه. د زړې کلا په خوا کې وه. کوټې هم زړې کلا ته لاره درلوده او هم يې بېله دروازه درلوده. يوازې غوا او غوايي به د نوې لارې رانتوتل دا لنډه لاره وه. بنيادمانو کولی شول له دواړو لارو گټه واخلي، خو اوږده لاره يې غوره بلله او پر هغې عادت ول.

په همدغه کوټه کې چې یوه شپه سهار له خوبه پاڅېدم، نو په تورتم کوټه کې مې د پتنګانو بنګاری تر غوږو شو. مېږیان هرې خوا ته الوتل. مور مې ژر لالټین ولګاوه. د رڼا په لګېدو سره یې سملاسي بسم الله الرحمن الرحیم وویل او سملاسي په دې لټه کې شول چې د وزر لرونکیو مېږیانو د راوتلو ځای پیدا کړي. کله چې زما موروپلار له کټونو کوز شول، نو سملاسي یې په نغري سترګې ولګېدې چې درزونه پکې شوي ول او له هغه درزونو د مېږیانو لښکر راوته. ټولو د شش کلمو په ویلو پیل وکړ، دوعاګانې سر شوې. د مېږیانو راوتل یې د قیامت نښه وبلله، خو مور مې په دې ټینګار کاوه چې مېږیانو ته چې خدای په قهر شي، نو وزرې کوي. هغې د نورو د پوښتنو په وړاندې په دې ټینګار کاوه چې دا یوازې متل نه دی، بلکې کتابي مساله ده او د کتاب په خبرو کې هډو دروغ نشته. خو زه چې اوس هم فکر کوم دا خبره رښتیا چې بې بنیاده نه وه ځکه چې کله به مېږیان له خپلو سوړو راووتل، نو بیا خو بېرته خپلو کورونو ته نه ننوتل، بلکې ورکېدل به، ترې تم کېدل به او د هوا مرغانو به خوړل.

خو دا چې زه ترې سر ټکوم دا ګونګوټان دي. دا هغه مېږیان نه دي، خو یو ورته والی لري. نه یوازې ورته والی، بلکې زه هم ورسره ورته یم. زه هم د ورکېدو په حالت کې یم. ځان له ځمکې پورته او له اسمانه کښته په فضا کې احساسوم. دا سې ګونګوټ چې له ځمکې سره یې اړیکي شلېدلي وي ځوړند وي. د منډ اېښودو مجال ورته نه وي. پلې او رېښې یې غوڅې وي، خو یو ورته والی لرم یا یو ورته والی سره لرو. موږ ګونګوټان او هغوی مېږیان، او هغه دا دی چې دواړه حشرې دي او دې ګونګوټانو ما ته هغه د ماشومتوب کیسه راژوندۍ کړه. وی ترهولم، وی وېرولم ځکه دوی د بنیادمانو په څېر خبرې کوي. او هماغه شان عمل کوي. انتقاد کوي، ناندرۍ کوي، خو نه پوهېږم چې زه ورته د مېږي حیثیت لرم او که دوی هم په خپل موقعیت پوهېږي. خو دا ګونګوټي څه بل شان دي. کله چې په کور کې غړغوړ او ښکالو ورکه شي، نو بیا د یو تور لښکر په څېر له خپلو سوړو راووځي.

خو زه دا احساس کوم چې ما هم تغییر کړی دی. له هغه ورځې چې زه دې کور ته راغلی یم ما هم ډېر بدلون موندلی دی. زه هم ځان ګونګوټ احساسوم ورو ورو انساني کړه وړه له لاسه ورکوم. لکه دې نورو چې ان له پخوا یې نه درلودل او په دې ویاړ هم کوي او حق لري چې وویاړي ځکه په خپل نوعیت خبرتیا او شعور پیدا کول د ویاړ جوګه وي.

هو خبره مې دا کوله چې کله ما دې کور ته کډه کړې او له دې ګونګوټانو سره همکاسه شوی یم، نو په بې مانا او بېهوده ډول په دې هڅه کې وم چې څرنګه دا ګونګوټي ورکې کړم. له ډېرو کسانو سره زما مشوره بېځایه او بې مانا او بې ګټې وه ځکه چې زه په دې نه پوهېدم چې دا ګونګوټي ډېرې هوښیارې او د چا خبره چې د شیطان سر یې ګرولی دی.

محمد اکبر کرګر　　　　　　　　　انځورونه که هېنداره

خو دغه ورځ مې ناڅاپه یو څه په ذهن کې وګرځېدل. ومې پتېیله چې راځه نن د دوی د ذهنونو په دهلېزونو کې قدم ووهه، نو ځکه خو مې ځان له دوی څخه هم کوچنی کړ او بیا د دوی د ذهن دهلېزونو کې پلی شوم.

ما ته د ګونګوټانو دونیا ځکه ډېره نوې او عجیبه ده چې ما له مخه دا ډول تصور (سوچ) نه کاوه. زه یوازې په لندن کې له دوی سره مخامخ شوم او بله دا چې زما د کور کلي او لندن ډېر توپیر دی. ما د لندن په باب په خپل کور وکلي کې ډېر څه اورېدلي ول. زموږ په کلي کې خو لندن ته خلکو ولیت (ولایت) ویل. ښه مې په یاد دي کله چې به ما د لندن نوم واورېد، نو سم د واره به مې په ذهن کې یو شیش محل راژوندی شو. پاک سوتره چې هروخت پکې لمر وي. نه تود او نه سوړ، نه منی او نه ژمی. نه پکې باران او نه پکې ږلۍ. او د لندن د انسانانو په باب مې هم دا ډول فکر کاوه چې ګواکې دوی به بدل وي. کینه او رخه به نه لري. ناروغي به نه لري ان تشناب ته به نه ځي او متیازې به هم نه کوي او دا ځکه چې کله به کوم کس له لندنه زموږ کلي ته راغی، نو په شمېر خبرې به یې کولې او د ښځو لپاره به یې ځانګړې اوبه ګرځولې. نورې ځانګړنې به یې نه درته وایم.

البته له تاسو دې پټه پاتې نه وي چې یوې بلې خبرې هم زما تصورات (سوچونه) پیاوړي کړي ول او هغه د جنت په باب د ملایانو مسالې وې. کله چې به کوم مړی وشو، نو د هغه د ښخولو په مراسمو کې به یې په ډېر خوند جنت ستایه او یا به یې د جمعې په لمانځه کې پرې خبرې کولی، نو له خونده به یې خولې ځګونه وکړل. حورې او غلمان به یې سره لاندې باندې کړل. د شېدو او شاتو په ویالو کې به ملا خپله ورګډ شو او ښه په مزه به یې پکې ولمبل. او چې پر منبر به یې یو اوږد اررمی وکړ، نو د جنت د ستایلو یوه برخه به هم پای ته ورسېدله. ما هم فکر کاوه چې کېدای شي د ملا په قول جنت هم دا لندن وي.

خو لنډه دا چې د ځمکې د سر جنت هستوګن ټول دا ناروغۍ لري. د ټولو له خولو یو او بل ډول بوي هم ځي. او دومره امر ونهی یې اورېدلې ده چې بل نابلده ووینې، نو بیا ورته ځان داسې وپړسوي چې خپلې ټولې سپورې سپکې په خورو دوړو بدلې کړي او دا ځکه د خپلې روغتیا انډول برابر کړي.

په هرصورت خبره بیا هم د ګونګوټو ده. دا اسیایي ګونګوټې نه دي چې زه ترې په تنګ یم او زما د سر په کاسه کې اوس اوبه څښي، بلکې دا لندنۍ ګونګوټې دي، نو ځکه خو د دوی د اوږو ارتول هم توپیر لري. حرکات یې هم بدل دي او د شونډو له پاسه هر چا ته خوله چینګول خو یې په رګونو کې ځای نیولی دی. هغوی چې لږه موده یې شوې ده په مورنۍ ژبه خبرې کوي، خو هغوی چې هم دلته اوس راپورته شوي دي په ډېره انجړ انګرېزي خبرې کوي.

محمد اکبر کرګر	انځورونه که هېنداره

samsoor.com

خو زما د کور ګونګوټې په زړه پورې مخلوقات دی او ځکه خو ترې زه دوه سپړمو ته راغلی یم. دوه سپړمو ته نه، بلکې غواړې ما هم د ځان په څېر کړي. سره له دې چې ما په خپله ګله کې نه پرېږدي. په دوی کې هم سیالي او شریکي خپل اوج ته رسېدلی ده. یو د بل پسې خبرې اترې، ګپ شپ، راشه درشه او هرڅه لندني دي او د اوړو ارتول یې هم لندنی عادت شوی دی. کله چې یو وار بیا د یوه زلموټکي هلک ذهن ته ورننوتم پخوانی نوم یې داود وو. خو ده ځان ته ډیوېډ ویل او خپلو دوستانو ته یې هم ویل چې هغه ډیوېډ ونوموي. په هغه خپل نیکه دا نوم ایښی وو، خو د دې لپاره چې د لندن بومیان (اصلي اوسېدونکي) یې ونه پېژني او له هغوی خپل نوعیت او نسل پټ کړي، نو په نوي نوم به یې ټینګار کاوه. د یوې بلې ګونګوټې ذهن خو دومره له خبرو ډک وو چې ما ته پکې د قدم وهلو لاره هم نه وه او د پښې ایښودلو ځای خو هېڅ درک نه وو. د هغې خو دا تکیه کلام وو چې لړل لړل دې اخوا ته کړه او دا وو ایه چه څه لرې؟

هروخت چې به مې دا خبره واورېده، نو سم د واره به مې د بالاباغ د کلي د دوه تنو ښځو جنګ را په یاد شو، چې کله به په کوڅه کې په جنګ سترې شوې، نو بیا به د بام سر ته وختې او خپل ټول نیکلي چاینکونه او ان د ناوېتوب سره برستنه به یوې بلې ته وروښوده او ویل به یې چې زما له دې سره یې وو ایه. زه دا لرم ته یې لرې؟ په کابل کې هم یو وخت داسې وه کله به چې پخواني یاران سره مخامخ شول، نو یوه به له بله پوښتنه کوله چې په څویم بست کې کار کوې. که هغه بل به په ټیټ بست کې وو، نو لومړني به ژر بهانه کوله او رخصت به یې اخېست ځکه پخوانی یار به یې خپل سیال نه ګاڼه.

ما چې په دې ټولو خبرو سوچ وکړ او بیا مې د ګونګوټو ذهنونه وپلټل او بیا مې خپل ځان ته فکر شو. لږ څه شاکي (ټکنی) شوم او په دې خبره مې لږ څه سر خلاص شو چې ولا لندن رښتیا چې هر څه بدلوي ان جنسیت بدلوي. نر ښځه کوي او ښځه نر کوي. بنیادم ګونګوټ کوي او ګونګوټ په خبرو راولي. سم د واره مې پر سر لاس تېر کړ چې ګواکې ښکر مې نه وي شوی، خو له نېکه مرغه چې سر مې د پخوا په څېر هوار وو، خو تلوسه او اندېښنه راته پیدا شوه. د ځېنو نورو څو تنو په باب مې هم اندېښنه وه او په دې هڅه کې وم چې کله به وي چې له ما سره لمبا ځای ته ولاړ شي چې کله کالي وباسي او له شاه یې وګورم چې د سورین له پاسه یې غوښه او هډوکي نه وي راشنه شوي.

خو زما له ذهنه هم دا مهال د بنجاره هټۍ جوړه وه له هر ډول سودا او اندېښنې نه ډک وو. خو د ګونګوټو ملنډو هم داسې دوام درلود او هم دا به یې په کنایو (اشارو) کې سره ویل چې کله به وي چې د دې اسیایي لکۍ ورغوټه کړو او له دې کوره یې وباسو. د ګونګوټو همېشنۍ لاس وهنه او بې شمېره کتري کنایې نورې وروستي حد ته ورسېدلې. ټیم (وخت) ورکول یې نور له اندازې زیات شول. په دې کنایو او کترو یې ما ته د کابل یوه رواجي اصطلاح را په زړه کړه: یو شمېر کسان چې «نوي دوران» ته رسېدلي یې بلل،

داسې کسان ول چې نوي د ښاري ژوند سره اشنا شوي ول او د خپلې تېرې ماضي سره يې د چا خبره قطع وبريد کړې وو (بس/ختمه کړېوه) او چې پلار يا کوم کليوال به يې دفتر ته ورغی، نو سم د واره به يې سکرتر ته وويل چې دی خو زموږ دهقان دی. زما د ځمکو صاف کار دی، ډېر ښه سړی دی. لږ چای ورته ورکړه او د سروېس کرايه هم ورته ورکړه او رخصت يې کړه. خو اوس چې د ګونګوټانو (کاکروچانو) نړۍ ګورم او يا د هغوی په ذهن کې يم نو يو بدلون وينم. داسې بدلون چې ته به وايې يو وار بيا موږ واکې نظام په ګونګوټانو کې سر راپورته کړی دی.

زه لا په دې فکر کې وم او د هغو ی د ذهن په دهليزونو کې په قدم وهلو وم چې ناڅاپه دوه زلموټکې ګونګوټان له خپلې سوړې نه چې د الماری په روک کې يې ځای نيولی وو راننوتل او په انجړ انګرېزي يې د هيلو (سلام) غږ وکړ او بلې خوا ته تېر شول. نورو ګونګوټانو خپل ښکرونه رانبغ کړل او يوه بل ته يې د شونډو پر سر انګرېزي مسکا وکړه او بيا يې خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

د کور دا اوسنی لانتي (لعنتي) اوسېدونکی ډېر بد سړی دی، له ده يې ښځه ډېره بده ده. هغه کړې ورځ په پلورنځيو ګرځي او زموږ لپاره د وژونکو داروګانو نومونه اخلي او بيا دغه داروګان موږ ته راوړي او هره شپه يې پر موږ ترايي «ازمايي» کوي. بلې ګونګوټې چې ځان ته يې څه ويل په خبرو خوله راخلاصه کړه وی ويل: دا د کور اوسنی اوسېدونکی ډېر نمک حرامه دی خپل او پردی نه ګوري. د مېز پر سر خو خځوځکی بيخي نه پرېږدي. په خپله خو انکم سپورټ (income support) اخلي، خو پر موږ يې پاتې شوي خواړه هم پېرزو نه دي. د دې کور مخکښنی اوسېدونکی چې هر چېرې وي ښاد او اباد دې وي. هغه يو اصيل «پکی» وو، مهاجر «پکی» وو. د پاکۍ په کيسه کې نه وو. پخپله يې موږ له ځانه سره په کاسه او په پشقاب کې پرېښودلو. هغه ډېر زموږ خيال (پام) ساته. ګونګوټ «ب» يې په خبره کې ورننوته او سم د واره يې وويل: زه خبر يم ده خو ډېر ځله لاند لارډ land lord (د کور څښتن) ته هم زموږ له لاسه شکايت کړی دی او د هاوسنګ housing افسرانو (کور مېشتۍ کارمندانو) ته يې هم څو څو وارې ويلي دي. خو د هغوی دې کور اباد وي چې د اوسني ګاونډي په خوله يې پياز هم ونه خوړل. د هاوسنګ (کورمېشتۍ) افسر (کارمند) ورته وويل چې ګونګوټان مضر حشرات نه دي او موږ يې چاره نه شو کولی، خو ګونګوټ «الف» څرګنده کړه او د «ب» خبره يې د خپل پوز په برېتو تاييد کړه وی ويل چې دی هسې خپل وخت عبث تېروي.

د هاوسنګ افسران (کورمېشتۍ کارمندان) او مستر (ښاغلی) سبز سنګهه ښه پوهېږي چې موږ څوک يو؟ موږ بومي يو. زموږ وينه رګونه او وزرې برېتش دي. موږ خو بايد د يو جنګ ځپلي اسيايي سره برابر نه کړي. «الف» ورسره ومنله او په ډاډ يې ورته وويل: داسې داروګان چې د کور اوسنی ګاونډی يې راوړي لکه «ريد» دا خو زموږ نسوار هم نه دي او نه خو پر موږ څه اثر کولی شي. ده ته خو په کار ده چې ان له موږ نه

samsoor.com

پوښتنه وکړي چې څه پخوي، چېرته ځي او له چا سره راشه درشه کوي. چا ته مېلمستيا ورکوي او د چا بلنې ته ورځي؟ ده او مېرمنې ته خو په کار دا ول چې له موږ پوښتنه وکړي چې د اونۍ په بېلابېلو ورځو کې څرنګه جامې واغوندي. په څو بجو وېده شي او په څو بجو له خوبه پاڅي. رښتيا چې د لويديځې نړۍ د ازادۍ يوه غټه نيمګړتيا هم دا ده چې هېڅوک خپل حد او اندازه نه پېژني، بلکې د خپل موقعيت سره پردی کېږي او د بحران اساسي ټکی هم دلته دی. ده ته په کار ده چې موږ په کاسه کې، په پشقاب کې ان د چايو په پياله کې او ان د ډوډۍ په هغه توست toast باندې چې مسکه (کوچ) او مربع پرې وهي موږ ته اجازه راکړي چې لږه څکه ترې وکړو او هم زموږ درناوی بايد وکړي. دی بايد په دې وپوهېږي چې د ټوکرۍ، ډوډۍ ورسره زموږ شريکه ده. ښځې او ماشومانو ته هم بايد ووايي چې هسې موږ ته غاښونه ونه چيچي او نه خو پر موږ ټيم پاس کړي. زموږ رګ وريښه لندنۍ شوې ده. دلته بايد د خپل وطن پېښې ونه کړي او نه خو راته له ځانه د پخوا په څېر پوځي منصبدار جوړ کړي. دا لندن دی. دلته د بوډۍ ټال دی، د بوډۍ له ټاله چې هرڅوک تېر شي د هغه جنسيت بدلېږي. دلته هم نر ښځه کېږي او ښځه نر کېږي. زما نر ته ګوره څومره ښه ګونګوټ جنټلمين دی. يوازې ګونګوټ نه، بلکې په ګونګوټانو کې جنټلمين دی، نو ځکه ورته زه ګونګوټ جنټلمين وايم.

څومره ښه سړی دی، زما يوه خبره شا ته نه غورځوي. زه ورته هر سهار مهالوېش ورکوم. له سهار نه تر غرمې پورې ملا چرګک وي او له غرمې وروسته بيا فيلمرغ شي او چې ماښام کور ته راننوځي، نو سم دم زموږ او ستاسې په څېر ګونګوټ جنټلمين وي، خو زه د دې کور او سېدونکي ته حيران يم. دا عجيب مخلوق دی. زموږ ګونګوټان دې خدای د ده له سيوري وساتي. په ده لا د لندن اوبه ښې نه دي لګېدلي، دی اوس هم هماغه د افسرانو پېښې کوي او له دې خبر نه دی چې:
لاړې لاړې چې به ته پرې نازېدلې هغه لاړې
آ، کوترې، آ چوغکې او خراړې،
دی هېڅ په خبره نه پوهېږي خپل موقعيت او زموږ موقعيت نه پېژني. غواړې چې په رڼا ورځ ورته د اسمان ستورې وروښايم لکه چې غواړي لکۍ يې ورته غوټه کړم او په راغلي لار يې رخصت کړم... .

خو زه لا د دوی د ذهن په دهلېزونو کې وم. داسې احساس مې کاوه چې اوس نو له ځمکې څو فرسنګه اوچت يم. پښې مې هم له ځمکې جګې دي. له ځمکې جلا يم، ترې پورته يم. نورې مې پښې نه ورځي. ناڅاپه مې خپل قبر ته پام شو او بيا مې ځان ته پام شو مړه د اوس غم کوه. د قبر او هديرې غم دې نور مه کوه ژوندی دې ژاړه.

خو ناڅاپه ټکټک شو او د کور مېرمن په دروازه راننوته. د سودا خلته يې په لاس کې وه په وبر او ساه وتيګاه وه. سملاسي يې خلته په دهلېز کې وغورځوله وې ويل: دا واخلئ!

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Samsoor.Com

یو ډول سپرۍ مې راوړي دي چې د گونگوټو لپاره تک وپترۍ دي. او بیا یې په وېر او سرخوږۍ وویل خدای خو دې مو ژر له دې گونگوټو خلاص کړي. له دې نه خو هماغه ...
ښه وو چې راساً (سملاسي) یې وژل کول.
سملاسي گونگوټ «ب» ته ورنږدې شوه وې ویل:
دی لېوني ته گوره. وایي چې یو سړی چا په کلي کې نه پرېښوده، هغه ویل اس مې د ملک کره و تړئ !

دی لکه چې د لندن نه خبر نه دی؟ لندن خو قانون لري لکه چې غواړي د سوتهال پر سړکونو هم را نه ونه گرځي. ملگري یې ورزیاته کړه، دی له ځانه خبر نه دی. نن دی که سبا دی دا مال د زرغون شاه دی. ان شاءالله چې د مازیگر ومابښام ترمینځ به یې بل کور ته کډه کړي وي ځکه چې دی زموږ بېحرمتي کوي. ناسپاس دی، نمکحرامه دی او د خپل ځان او زموږ ترمینځ توپیر ته قایل نه دی.

د دې خبر په اورېدو زه هم د هغوی د ذهنونو په دهلېزونو کې پاتې شوم. له هماغه ځایه مې کتل چې کوچني زوی مې پاکټ د مېرمنې مخې ته کېښوده او ورته وې ویل: دا پوسته رسان (ډاگي) سهار مهال راوړی دی. ترې وی پوښتل څه یې لیکلي دي؟
ـ ته یې خپله ولوله چې د خولې خوند دې جوړ شي.
کله چې هغې د پاکټ سر بېرته کړ، نو یوه جمله یې تر سترگو شوه چې لیکلي یې ول:
کډوال کډه دې په شاه کړه او بل کور ته درومه !

لندن، ۵ جنوري ۲۰۰۳

ژړا په سندره کې

او کله به چې نازنینه د کور له کاره وزگاره شوه، نو ورو به یې د خپل پام د اړولو لپاره د دېگ پر سر پوښ گوتې کېښودې او په غریو نیولي اواز به یې دا زمزمه پیل کړه:
دلبرم دلبر خانه خرابم کرد   چشم شهلایت دیده پر ابم کرد
دلبرم دلبر.

محمد اکبر کرگر   انځورونه که هېنداره

او بیا به یې له واره مړې اوښکې په سرو اننګو راماتې شوې له خبرو اترو به ووته. ستونی به یې ډډ شو. یو وار به یې سترګې پورته د دالان پر چت وګنډلې او بیا به یې خپلو دوه ماشومانو ته پام شو. ځان به یې ونیو د زغم او صبر یوه شېبه به یې لکه د زهرو ګوټ له ستوني تېره کړه او خپلو بچو ته به یې وویل:

ولې غلي شوئ راځئ چې په ګډه سره دا سندره ووایو او بیا به ربدي او نرګسې هم د مور سره یوځای سندره پیل کړه.

د لبرم دلبر خانه خرابم کرد   چشم شهلایت دیده پر ابم کرد
دلبرم دلبر...

ماشومانو به که له یوې خوا شونډې په سندره رپولې، نو له بلې خوا به یې ځانونه د مور په سترګو کې ځای کړي ول او د دې لپاره به یې هم خپلې شونډې رپولې چې د مور خبره یې ځمکې ته ونه لوېږي او له دې سره به د مور په اننګو کې غرق ول. خو نازنینې به هم د دې لپاره چې هم خپل پام بدل کړي او هم د ماشومانو پام، نو ښایسته زیات وخت به یې په دې شان تېراوه. خو کله به یې چې د ربدي او نرګس په شونډو او ماشومانه لهجه د سندرې همدا سر واورېده، نو بیا به د مور اننګو ته ځیر شول او بیا به په فکرونو کې ډوب شول او د مور د اننګو له پاسه به د راروان سېلاب په څپو کې لکه نېزه وړي لاهو شول او سندره به هم یو دم غلې شوه. مور به یې یو ناڅاپه کمکۍ لور نرګسې ته وویل:

ـ خو ته ژاړې کنه. مور به یې د پخلاینې په دود وویل:

نه لورجانې زه خو نه ژاړم ما کله ژړلي دي. ما هېڅکله نه دي ژړلي هسې تاوکې به نه کوې. راځئ چې په ګډه سره سندره ووایو او بیا به یې د کورس په ډول اواز پورته کړ.

ربدي به هم اواز پورته کړ او کله به یې د سندرې په مینځ کې راودانګل.

ـ مورجانې ته موږ ته رښتیا ووایه زموږ کور چا خراب کړ؟

مور به یې د حیرانې او لږې خندا نه وروسته وویل:

ـ ای کمعقله موږ کله بل کور درلود. همدا زموږ کور دی زموږ کور هېچا نه دی خراب کړی.

ـ خیر نو ته یې ولې په سندره کې وایې او چې د مور په اننګو به یې د اوښکو راروان رود ته وکتل، نو بیا به یې وسوسه زیاته شوه او وبه یې پوښتله:

ـ زه نوره سندره نه وایم ځکه چې ته له سندرې سره ژاړې. ما ته هغه سندره ووایه چې خوشالي پکې وي.

ـ بچیه جانه (ځویه ګله) بله سندره مې نه ده زده.

ـ دا دې له چا نه زده کړې ده، خو له هماغه نه به دې بله زده کړی وای.

ـ دا خو مې ستا له پلار نه زده کړې ده او هغه بله راونه ښوده.

ـ نو همدا یوه.

ـ هو همدا یوه او بیا به یې د زوی پر سر لاس راښکود او ورته وبه یې ویل:

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

بچی جانه (ځویه ګله) تا دې خدای ځلمی کړی. ټولې سندرې خو د خوشالۍ نه وې او ټولې سندرې خو سړی نه خوشاله کوي او بیا به وړې نرګسې هم د مور خبره غوڅه کړه:
ـ نو چې خپه کوي دې ولې یې وایی؟
ـ خو کله کله ښې وي چې وویل شي.
ـ نو د څه لپاره ښې وي؟
ـ ته اوس دا خبره پرېږده. راځئ چې سندرې ووایو.

*** *** ***

ښایسته زیات وختونه تېر شول. نیازبیبۍ ډېر رازونه په خپل زړه کې وساتل. ربدی هم بوتکی شو. نرګسه هم د لوبو د وینځلو شوه، خو نیازبیبۍ خپل بچي په امیدونو رالوی کړل. د نن سبا په هیله او په دې هیله چې څانګه به نن سبا کې ګل شي. ژر به ستاسو پلار کور ته راشي. هغه په لنډ سفر تللی دی او چې کور ته به یې څوک لیرې خپل خپلوان هم راغلل، نو په دې خبره به یې ملایان کړل چې ګواکې ماشومان هم د خپل پلار د راتلو په هیله دي.

خو د جنګ ښامار د ډېرو ځلمو سرونو لو وکړ او د ډېرو شاه ځلمیو د تنو سرونه یې ټوپ کړل، خو نیازبیبۍ د خپلو ماشومانو د پلار د ژوندانه ټوله بوده او تنسته په یوه سندره کې راغوټه کړې او تل یې په ژبه او تن بار ګرځوله.
شپې ورځې تېرې شوې. ډېر د غم ژمي سبا شول، خو لړی یې هېڅ ونه شلېدله. یوه ورځ چې د مني ساړه لا نه وو لګېدلي. ماشومان په کوڅه کې په لوبو اخته ول. ربدی هم د کوڅې د لوبو شوی وو. ټولو ماشومانو د جنګ پېښې کولې. یوه ډله به د بلې پر وړاندې د دېوال څنډې ته پټېدله او په مقابل لوري به یې د خولې باړونه چلول. جنګ اوس زموږ د کوڅو مینځته راغلی وو او دا مهال یې زموږ کوڅو او انګړونو ته هم لاره کړې وه. لوبه هماغه لوبه وه، خو توپیر یې درلود. د ماشومانو لپاره د لویانو د پېښو او نخرو تمثیل وو. یوازې د لویانو د ساعت تیرۍ لوبه نه، بلکې د ماشومانو لپاره هم د ساعت تېرۍ هغه وه.

زموږ د کلي شینو چې هر وخت به یې د یوه بېرحمه جنګیالي په څېر پایڅې شلېدلې پزه راروانه او د بدن غړې به یې په خپل وس او اراده کې نه ول. د یوه خونخور کجیر په څېر به یې د نورو ماشومانو له زړونو خوند اخیست. ټوله ورځ به یې د خلکو لنګې سپۍ کوڼنجولې. د مچیو چکونه به یې راپارول او د کلیوالو له شپولونو نه به یې لوګي اسمان ته جګول. نن یې د عادت له مخې د ربدي په سترګو کې خاورې وشیندلې. هغه یې وزوراوه او په ځورولو سره یې ټولو هلکانو شینی ملامت کړ.
ماښو له ټولو ترمخه د ربدي ننګه وکړه:
«نا مرده هغه یتیم دی پلار نه لري. موږ او تاسو خو پلار لرو، هغه خوارکی ولې ژړوې؟»

Samsoor.com

ـ«خوارکي خوارکي اسونه په جنگ کې نه ځرېږي، جنگ جنگ دی. پرېږده چې پوخ شي چې کله خپله سترګه له لاسه ورکړي بیا په زړګونو سترګې ښې راکښلی شي.»

خو رېدي د ځان په نسبت د لومړي ځل لپاره د یتیم خبره واورېده. اوښکې یې وچې شوې، هر څه یې له یاده ووتل. د هلکانو سره د یو مات شوي جنګیالي په خبر یې د جنګ میدان پرېښود. سر پرې وګرځېد داسې لکه چې پاس اسمان پرې څرخي او د پښو لاندې ځمکه یې هم ځغلي لکه چې د پلار د جنازې غږ یې اوس اورېدلی وي. د هغه مړی یې اوس په کور رادننه کړی وي او ځان ته یې فکر شو چې هغه خو....

په یوه منډه یې د کور پر دروازه ورمنډه کړه. ساوتیګاه پر دروازه ورننوت او په سورو سورو په ژړا شو:
مورجاني ای مورجاني! تا خو موږ ته ویلي ول چې پلار مو په سفر تللی او را به شي. تا خو موږ ته دروغ ویلي ول، ولې دې موږ ته ... اوس زه پوه شوم. هو اوس پوه شوم (سلګۍ) چې زموږ پلار مړ دی او موږ یتیمان یو....
او بیا د رېدي د سلګو سره د نازنیني ژړا هم لکه د غم سندره غبرګه پاتې شوه.
لندن، ۳۰/۱/۱۹۹۹

د ستنېدو ساوون

ټوله شپه مې له وېرې خوب نه وو کړی. ډېر وېرېدلی او ترهېدلی وم. له کوټې بهر وچې ځلې له قهره غابښونه چیچل. په کوټه کې هم له یخنۍ د چا وس نه کېده. د ډزو درزهار او د جنګ د لوګیو له دندوکاره د وېرې یخنۍ هم زما په تن لکه خېسه ناسته وه. ماشوم زوی مې هم دارنګه ترهېدلی وو. ډېره وېره یې لیدلې وه. توپ له هر درز او د راکټونو د باران له هرې شېبې سره به زما په غېږ کې کلک شو. همدومره به یې وویل:
پلارجانه زه نه وېرېږم. زه له ډزو نه وېرېږم، خو یوازې یخنۍ مې کېږي. ما په غېږ کې کلک ونیسه چې یخنی مې ونه شي.
خو له دې خبرې سره به یې ژامې لکه د شوې د پاڼې په څېر ورپېدې. په خپلو خبرو به یې ما ته تسلي راکوله. فکر یې کاوه چې زه د هغه په وېره او ترهه نه پوهېږم. په بړستن کې به یې ځان راونغښتو. سر به یې زما سینې ته ښه راجوخت کړ. له سر نه به یې د خولو تریو بوي راپورته شو. ما به هم سپږمې راکښلې او د هغه د تن د خولو او د سر تروه بوي چې پوره یوه میاشت یې ځان او سر نه و وینځلی لږ څه تسکین راکړ.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

هغه شپه ټوله په همدې شان تېره شوه. څه په خوب او څه په وېره او ترهه تېره شوه. او کله به هم د توپونو درنو ګولیو د برېښنا په څېر د تورې شپې په زړه کې لاره کوله او زموږ د خوب مزې به یې هم راغورځول.

د سهار له راتلو نه له مخه د ډزو درزهار غلی شو، خو خوبونه ټول تښتېدلي ول. د کوټې له چته ډېرې خاورې په بړستنو او غوړېدلي فرش پرتې وې. د خاورو مست بوی د باروتو له بوي او لوګیو سره هماغه شان لکه د ډزو اواز چې زموږ د خیالونو په دهلېزونو کې تاوېده راتاوېده او په پوره مسلات (سلا) او شریکه سره یې د نابللو په څېر زموږ سترګې او دماغونه هم سېزل.

له کړکۍ نه بهر توره خړه لېرې شوې وه سهار مهال لګېدلی وو په کوڅه کې د پښو ښکالو اورېدل کېده. یوه تورسرې د خپلو دوه ماشومانو سره چې زړه بړستن یې پر سر وه لکه ترهېدلې مرغۍ اوتره روانه وه.

یو ژوبل سړی هم ورپسې ګوډ ګوډ کېده په ارتو ګامونو یې لاره لنډوله. هېڅ شا ته نه کتل بله ډله هم ورپسې روانه وه. داسې برېښېدل چې هر یو د پښو په ویستو دی. د ښار خلک د یوه تور سېلاب په څېر پر کوڅو او سړکونو سم ول. څوک چابکه او څوک پښه نیولي روان ول. ښار د غم ورا په سر اخیستی وو او واړه ماشومان لکه نېزه وړې د تور سېلاب د څپو له پاسه اوښتل رااوښتل.

د دروازې ټک ټک مې پام بدل کړ. مخ مې راستون کړ او بیا دروازه د راغه په غږ سره نیمکښه شوه. نور ماشومان ټول په خواږه خوب ویده ول. له ذبیح نه مې غوښتنه وکړه راځه رانوزه، خو همدومره یې وویل:
ـ یوه خبره مې درته کوله په ټینګار مې هغه اړ کړ چې دننه راشي. کوټې ته رانوت پر زړه او ماته څوکۍ کښېناست. ترې ومې پوښتل:
ـ کور ته خیریت وو.
ـ هو دا ساعت خیریت وو؟
نو څرنګه په دې توره خړه کې دلته راغلې؟
ـ هو خیریت، خو زه په تاسې پسې راغلم.
د ذبیح حیرانۍ زه نور هم حیران کړم. د یوې پوښتنې او ځواب په شېبو کې ذهن ډېر لېرې او نژدې ولاړ. حیران شوم چې خدای مه کړه څه ټکه پر چا نه وي رالویدلي او څه بده پېښه نه وي شوې.

د تورې شپې ډزو او دندوکار درزهار او کړنګهار مې له یاده ووتل له نویو پېښو سره مخامخ شوم. د خپل ګاونډي اوترو خبرو زه هم حیران کړم. زموږ د دواړو په خبرو

samsoor.com

ماشومان هم له ځایه راپاڅېدل. ټول په خپلو ځایونو کې په تاو بړستنو کې کښېناستل په وارخطایي مې بیا پوښتنه راغبرګه کړه:
ما مه حیرانوه اصلي خبره وکړه څه مطلب دی؟ خو هغه په نوره وارخطایي بیا هم وویل:
زه له همدې امله مور له خوبه راپاڅولم او پر تا پسې یې راولېږلم چې د خپل کور خوا ته راستون نه شي او له همدغه ځایه دې...
ـ زه... ولې؟
مطلب دا چې د ځان چاره دې وکړه او خپلې پښې دې سپکې کړه. د هغه خبرو زه لږ څه حیران کړم او څه بل شان احساس یې راکړ. داسې چې د شکونو جوګه وو. زه یې نور هم اوتر کړم د فکر کولو وس یې راڅخه واخېست.
بیا مې وار ونه شو ومې پوښته:
مور دې څه ویل ما ته پوره کیسه وکړه:
ـ مور مې راته وویل چې ببګاه شپه څو وارې ټوپک والا راغلي ول. ستا کور ته ورننوتل. دروازه یې په لغتو ووهله او هر څه لوښي کودي یې چپه کړل. بسترې یې وپلټلې او په مور یې ستا د پیدا کولو ټینګار کاوه او دا یې هم ویل چې.....
ـ نو څنګه...
ـ ویلې یې دي باید خپله...
او بیا یې مخ سور واوښته او په قهر یې راته وویل:
ـ زه یو څه درته وایم او ته لا تراوسه هم پوه نه یې.
ماشومانو تر دې دمه زموږ خبرې په زېر زېر اورېدې ټول موږ ته او زموږ خبرو ته ځیر ول.

هغه زیاته کړه زه چې راتلم ستا دوه تنه ملګري یې وژلي ول. مړي یې ورته د کور په مخ کې اچولي ول. د هغوی تورسرې او ماشومان یې هم ورته نه پرېښودل او همدا یې تکراروله چې درې باید پوره شي بیا به یې....

زه غلی شوم زموږ ټولې خبرې ماشومانو واورېدې او د ذبیح د خبرو په اورېدو سره ټول په ژړا شول. ټول مې پرځان پورې د مچیو په څېر ونښتل. ټولو په یو ټینګار سره یې دا خبره تکراروله چې پلاره ته ژر له کوره ووځه ژر ولاړ شه....
خو ماشوم زوی مې تر پښو پورې کلک نښتی وو نه یې پرېښودم او په ډېر ټینګار سره یې ویلې لالچ یې کاوه:
ـ زه مې پلار نه پرېږدم. نه یې پرېږدم چې له کوره ووځي. پولیسان به یې د دروازې په مخ کې ونیسي. زه یې نه پرېږدم پولیسان به یې بندي کړي، خو په نرمو خبرو مې د لاسا کړ. د ګاونډي وړینه خولې مې د سفر د تاج په توګه پر سر کړه چې څوک مې ونه پېژني. غلی له کوره راووتم د ماشومانو پر مخونو اوښکو لارې وکړې. ټولو سکېنډې وهلې مخ مې ورستون کړ. همدومره مې ورته وویل: بچو تاسې مه ژاړئ زه سبا ته بېرته راځم. زوی مې تکرار کړه:

Samsoor.Com

سبا ته د شپې راشه چې پولیسان دې ونه نیسي ...
او ما بیا په لاساینه وویل:
تاسو مه ژاړئ زه به ارومرو سبا ته راشم او بیا به خپل کور ته ولاړ شو. له دروازې راووتلم په سترو اندامونو مې پلونه واخېستل د هغوی د اوښکو نېز همداسې بهېده. سترګې یې راته لکې څکې پاتې شوې اوس دا دی کلونه واوښتل او لا پسې اوږې. ډېر سهارونه راخېژي، خو زما د ستنېدو د سباوون څرک هم نه لګېږي. هغه شېبه هم بیا راستنه نه شوه چې ورشم او بیا له هغوی سره یوځای خپل کور ته ولاړ شم.

لندن، ۲۳/۱/۱۹۹۹

ګران دوست اصف الم ته،

درې شیبې

پرون مې د کلي د هاغې غاړې له ژرندې نه داوړه شویو غنمو بوجۍ په شا راپورې ایستله . د شرنده خوړ نه په کرار راپورې وتم. لمدې پایڅې له خوړ نه دېرې ته راجګ شوم. غنمو په پټیو کې وړې ایستلې ول.

د دېرې د ګڼو ونو په تو‌تانو کې توره دانه په لګېدو وه. د مرغیو سیلونو په اسمان کې لارې کولې. ویالې ډکې رواني وې، خوړ په شرک بهېده. د دېرې په مخکې د غوایانو د اخور مورې د بوال ته تکیه شوم. د ورو بوجۍ مې کېښوده او رسۍ مې له ولو نه خلاصه کړه. د دمې جوړولو په هیله بېغ نېغ ودرېدم د تخرګو تریو بوی مې تر سپږ مو شو. لاس مې په ولاړه بوجۍ کېښوده چې چپه نه شي.

د دروازې غرهار مې پام بلې خوا ته واړاوه. شاترینه د نرېدلې کلا له انګړ نه خورې زلفې راووته. د ټټر کوترو یې د الوتو تابیا کوله. لومړۍ یې شرنده خوړ ته پام شو اوبه په شرک بهېدې. تنکۍ غرمه په پخېدو وه. بیا یې ما ته وکتل په لیدو مې حیرانه شوه، شاوخوا ته وکتل. زه هلته د کلا نه اخوا لېرې پاس په وستل کې یو سړی د خپل خره پسې چابک روان وو. بنه ورته خیر شوه، ډاډه شوه چې هغه پردی لاروی دی او بله خوا درومې. بیا یې د دروازې د درشایې له مورې د پښو په څوکو لاندې کښ ته وکتل هېڅوک نه برېښېدل ورو راروانه شوه، د مړوند بنګړو یې شرنګا وکړه. په تیکرې کې یې خپلې خورې زلفې شا ته تاوې کړې. په غلچکې خو ترخه موسکا یې وکتل راته مالومه شوه

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

چې د خپل راتلونکې په باب ډېر څه ویل غواړي. سره لاسونه یې په یوه بهانه راوښوول. ترې مې وپوښتل: لکه چې کلي کې نورې نکریزې نه وې که څنګه؟

هغې په ترخه موسکا ځواب راکړ: لکه چې ښه بې خبره یې ! ببګا ته زما د واده شپه ده. لاس نیولې مې ودوي.

حیران شوم، ولې ډولۍ څنګه؟

اسویلی یې وکېښ وی ویل، ما ته ډولۍ او جنازه یو شی دی. زه د خپل قسمت بنده ګۍ یم... حیران ودرېدم، خو هغې خبره بیا واړوله وی ویل:

که ترې یې چې اوبه درته راوړم. یوه شېبه مو له تندې ډک لیده کاته وکړل. زړه یې نه کېده چې زما له څنګه لېرې شي. د بوجۍ د رااړولو په بهانه رانژدې شوه، بوجۍ یې شا ته راواړوله. د لونګو د زونډې خوږ بوي یې زما په حواسو کې لارې وکړې. بوجې یې راواړوله، ولونه یې راته سم کړل. د ټټر درزا یې ښه په درز اورېدل کېده، خو د پښو په سکالو هغه ژر زما له څنګه پناه شوه. ما هم ځان د رسۍ په کشولو بوخت کړ: ورو روان شوم.

اوس له هغه شېبې ډېر کلونه تېر دي. هروخت چې د هغه شېبې په یاد په اسمان کې د سیلاني کوترو کتار وینم د هغې د احوال پوښتنه کوم، خو هېڅ راته نه وایي. نه خو راته د هاغه فقیر حسن کیسه کوي او نه هم ما ته د هغه خوږې او رنګینې شېبې غزل اوروي.

شپه تر نیمایي اوښتې وه. زندان لکه تور ښامار تور کومی واز کړی وو. تورګل له لېرې غرنیو سیمو نه زندان ته راوړل شوی او بندي شوی وو. هغه په خپله توره کمپله ناست د زندان ټولې پنجرې تړلې وې. پیره دار په درنو ګامونو په دهلېز کې ښکته پورته کېده. تورګل په یوه ساه د میده بای او میده بای غږ کاوه. دا د پیره دار نوم وو. هغه د کندز اوسېدونکی وو. یو ساده سرباز (سرتېری/بولندوي) وو، خو لکه چې زړه یې نه درلود او لکه چې په دې توره شپه کې یې د بندي اواز نه اورېده. لکه چې اسمان هم وېده وو ځمکه هم ترینګلې وه. د غضب تنور لمبې کولې وچ او لانده یې یو شان سېزل. ټول بندیان د هغه په زګېرویو راوېښ شول. په خپلو ځایو کې کښېناستل. توکل د کولمو په سخت درد اخته وو. په بیا بیا یې د پیره دار پیره دار رانژدې شو د کلاشینکوف میله یې ورته راواړوله. په لاس یې ورته اشاره وکړه یعنې چې غږ دې مه باسه. اجازه نشته همدغلته ومره بس او چوپ. د بندي اواز غلی شو له ډېره درده یې له ځانه سره سکیندې ووهلې او بیا یې د بېخودۍ په حال کې خپل ککړ کالي راټول او بېهوشه پرېووت.

ټوله شپه مې سترګې سره ونه نښتې. هک حیران پرېوتم. وېره او ترهه مې په ځان لاسبرې وه. فکر مې کاوه دا د هغه بندي حال نه دی، بلکې زما خپل حالت دی. زه په خپله یم چې اوس مې نفس ووځي او زه یم چې شپه راته پېړۍ شوې ده. او دا پېړۍ هم د کوم داسې چا په لاس حرکت کوي چې غواړي اول زموږ د ټولو ورمېږونه خپه کړي او بیا رانه لېرې

samsoor.com

شي. يو جلاد ، يو قصاب، د انسانانو قصاب، او مور د قصاب په انګړ سره راټول يو. تر سهاره وېښ پاتې شوم. د بندي تورګل د ککړو کاليو ډک جسد مې خوا ته پروت وو ترې وېرېدم. کله کله به مې ناڅاپه ياد ته راغی چې ژوندی ولاړ دی راته خاندي.

لنډ کالي جګې پايڅې، سپلو ډوډۍ يې په لاس کې ده ترخو چايو پياله يې په بل لاس کې نيولې او بوره غواړي او بيا په کټ کټ خاندي. په خپل ځای ناست دی. زړه يې د يو بې وطنه مساپر په څېر تنګ دی. له خدايه مرسته غواړي چې ژر يې سر په کښوره شي. د حقير ژوندانه سوغات بېرته خپل مالک ته ورکول غواړي او ځي نيمګړی ارمان يې پوره کېږي، نو روح يې د زندان په تنګو کوټو کې الوځي. په دهلېزونو کې پرواز کوي او ځي. بيا ما ته رانژدې شي په کټ کټ خاندي. همدومره وايي: اوس نو پرېوځي خوشاله اوسئ چې ژوندي ياست. ما خپل پور پرې کړ. «زه نور د چا پروا نه لرم ما ته اوس د هېچا پروا نه راځي نور څوک پر ما څه نه شي کولی» او بيا په دې ډول شپه سبا ته ورنېژدې شوې وه.

خو اوس کيسه د پرون ده. پر تور سرک پلی روان وم. تور سرک د تورو سمڅو کورونو په مينځ کې لکه تور ښامار په ټټر خوځېده. شاوخوا مې وکتل د خپل تېر ماضي ټولې ترخې او رنګينې شېبې کې په يوه درنګ له نظره تېرې شوې، شاوخوا مې وکتل يوازېوالی او بېوزلي.

پښتواني ياران يو هم نه ول. نه هغه ورانه کنډواله کلا. نه هغه شړنده خوړونه او رڼې اوبه او نه هغه خورې زلفې او ترخه خندا. فکر مې وکړ لکه چې زما د ژوندانه ټوله کيسه د سترګو په رپ کې تېره شوه او بيا مې د شنو غنمو او ببرو پولو دره ياد ته راغله لکه چې هلته هم څوک نه وو. په هديرو ورسم شوم. ټولې د يتيم د شلېدلي ګرېوانه په څېر خورې ورې پرتې وې. د دېرو ونې وچې شوې وې. کلاګانې نړېدلې او دېوالونه يې پر بېخ ناست ول. او بيا مې هماغه له هيبت او دهشت نه ډک زندان ياد ته راغی، شاوخوا مې ونه ليدل. د سپاهي هيبتناکه غږ هم نه اورېدل کېده، خو د تورګل بندي اواز مې تل په غوږونو کې جرنګېده او بيا په همدې سوچونو کې ناڅاپه د يوه سړي سره مخامخ شوم. مخ په مخ ورسره ودرېدم. همدومره پوه شوم چې وی ويل: کريزي يې (ليونی يې) او بيا د خپل ژوندانه له وروستي متاع يعنې....

لندن، ۱۹۹۹/۳/۱۰

هغه پانسي (په دار) شو!

سهار چې د چاپ په کارخانه (چاپخونه) ورننوتم، نو سملاسي راته ډګروال بيدار چې د انګړ له دروازې ګوښې ولاړ وو په سترګو کې اشارت وکړ. هدف يې دا وو چې ور نژدې شم او څه راته ووايي. زه هم چې د سربازۍ (سرتېرۍ) په کاليو کې وم ور نژدې شوم. د مامور په څېر مې درناوی وکړ، خو هغه همدومره راته وويل:
بېګاه بيا يو لوی دېګ پوخ شو او کور ته يې واستول شو. زه هم د واره په خبره پوه شوم. د هغه مطلب لوی آمر وو چې د لويو څوکيو د ترلاسه کولو لپاره يې مېلمستياوو ته ښه زور ورکړی وو او لګښت يې هم د کارخانې له جيبه کاوه.
هغه په داسې انداز دا خبره وکړه چې ګواکې نوموړی هره ورځ دا کارونه کوي او بيت المال د هغه د ساعت تېريو وسيله ده. ما يوازې ورسره د تاييد سر وخوځاوه. همدومره مې وويل: زه پوه شوم.

خو زه په دې خبره لا له مخه پوه وم چې نوموړی د خپل لوی آمر سره په ډېره سخته سره جګړه بوخت دی او د دواړو پوره وخت په دې خبرو تېرېږي چې څه رنګ يو بل ته کوهی وکيني او يو بل له پښو راونيسي او را وی پرزوي؟

کارخانې له عمومي سړک څخه د ننوتلو لپاره دوه دروازې درلودې چې يوه لويه او بله کوچنۍ وه. لويه دروازه به هروخت تړلې وه. يوازې د خرڅ د لارۍ او د آمرصيب د ګاډي د راتلو په موقع به پيره دار بېرته کوله او بيا به بېرته ډېره ژر تړل کېدله. له دروازې نه په ننوتلو سره به د سړي سترګې ډېرې ژر په مخامخ دفتر لګېدلې. هلته چې به يو کنډوکپر مخ افسر پکې ناست او ننوتونکي او وتونکي دواړه به يې په ډېر ځير څارل. هغه د مرکزي دايرې دفتر وو چې د ننوتلو دروازو ته مخامخ واقع وو.

پخپله لوی آمرصيب په دويم پوړ کې کښېناسته. هغه ښه مجلل او شاندار دفتر درلود. له لومړي منزل نه ورته يوه ښه ارته او سوره وره زينه ورختلې وه. دفتر ښه مجلل او شانداره وو، خو د مامور پرخلاف يوازې آمرصيب پکې نه کښېناست، بلکې آمرصيب يو سکرتر ګوټی هم له ځانه سره په خونه کې کښېنولی وو چې هغه يو عادي سرباز (سرتېری) وو. داسې سرباز چې له پيرې او ګزمې خبر نه وو، بلکې هغه د چا خبره چې د خپلې تورې له برېښ يا په بله مانا د خپل قلم له څوکې يې هر څه خوړل. هغه د معمول پرخلاف د آمرصيب په دفتر کې کار کاوه.

محمد اکبر کرګر — انځورونه که هېنداره

سرباز (سرتېرى) چې قد يې نسبتاً ټيټ او لږ څه هډور برېښېده، د سر وېښتان يې د تندي له خوا مخ په کمېدو وو. هغه ډېر ارام او د چا خبره د سړې سينې خاوند وو – سرباز هغه څه کولی شول چې نورو نه شول کولی او ان لوی آمرصيب هم د هغه لاس ته ناست وو.

اوس له هغه دورانه پوره زيات کلونه تېر دي، خو چې کله زما دنده په هغه لوی انګړ کې پای ته ورسېده او هره ورځ يا هره اونۍ يا کله ناکله به زه له هغې لارې تېرېدم، نو سم د واره به راته ډګروال بيدار د هغه مړې مړې خبرې، د انګړ په مينځ کې پيښې او زما د ذهن يو بوړنوونکې کيسه را تداعي کېده. د وجود خوله مې يخه په ځان احساس کړه وېرې او ترهې به واخېستم. زما دا ويرې او ترهې تر ډېر کلونو دوام وکړ، خو يوازې هغه وخت له دغې وېرې زما ولي سپک شول چې کله د اصلي کيسې په پای وپوهېدم.

خو اوس مې د آمرصيب خبره کوله.
د لوی آمرصيب چالاکي او زرنګي هم د شيطان له پوهې لوړه وه، نو ځکه خو يې سمندر ته چې د نورو سربازانو (سرتېرو) په څېر يو عادي سرباز (سرتېرى) وو په خپل دفتر کې ځای ورکړی وو. هره ورځ يې نازاوه. دی يوازې سرباز (سرتېرى) نه، بلکې هغه مجسمه ساز ته ورته وو چې ډبرې او ختې يې په مخ کې ډېرې کړي او له هغو مجسمه جوړوي. آمرصيب هم ورته درناوی درلود او بايد يې لرلی وای. دا ځکه چې هغه ورځ د آمرصيب شخصيت ته خاص پالش ورکاوه او هغه يې برسېره پر دې چې په لوړ پوړو دولتي کار کوونکيو کې يکه تاز ځلېده، دغه راز يې هڅه کوله چې په لويو فرهنګي مجالسو او غونډو کې هم د يوه عالم او فاضل شخصيت په توګه وپېژندل شي – نو ځکه خو سمندر ته خدای ورکړې وه – خولۍ يې د چا خبره په غوړو کې وه او د دې کار له برکته نه يوازې د پيرې او ګزمې نه بېغمه وو، بلکې د بهرنيو ملکونو له سفرونو هم بې برخې نه وو.

د سمندر يو کار خو دا وو چې ډېرو مهمو اخبارونو او مجلو ته به يې مقالې ليکلې، خو د مقالې په تندي به د آمرصيب نوم کښل کېده. ځکه چې آمرصيب اړ وو چې له هغه نه پورته لويان په دې خبره وپوهوي چې آمر ته د هغه د علميت او فضيلت په مقياس اوسنی پوسټ ډېر کوچنی او د هغه په حق کې د چا خبره جفا ده.
خو بلې خوا ته نور سرابازان (سرتيري) هم په دغه انګړ کې کښته پورته کېدل چې په هېڅ شان يې د سمندر نه ښه نه ايسېدل. د چاپخونې او د ادارې د مقرراتو له مخې به هر سهار سرتېري په يو لين (کتار) د ټولي د مشر د امر د پرځای کولو او د هغه د کتنې او رپوټ د بشپړولو لپاره په يو لين (کتار) تيارسي درېدل. او کله چې به د ټولي مشر راڅرګند شو، نو سم د واره به ټولو سرتېرو حق په جانب څېره غوره کړه او غلي به ودرېدل. قوماندان به د لين (کتار) مخې ته ځوروونې سبب شي چې ډېره موده يې ارام ته پرې نه ښودم او تل به له ځان سره په ژوره شخړه اخته وم.

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

د ټولي قوماندان چې په ونه منځنی او ښه ځلور او د منځني عمر سړی وو هڅه به يې کوله چې په خپلو جدي خبرو خپل رعب او وېره زموږ په زړو کې کښېښوي، خو دا کار لږ ناشونی وو. هغه به د لين (کتار) پر سر غږ کړ:
«هلکو سم ودرېږئ تيار سي شئ ! خبرې وانه ورم.»

او بيا به يې د يو نيم سرباز (سرتېري) د رسېدلو وېښتانو، برېتو او موذو پورې خبرې پيل کړې او پوره نيم ساعت به يې د سربازانو (سرتېرو) په اصطلاح «ملوکانه ارشادات» پُف کړل.

د لين (کتار) پر سر د قوماندان د خبرو په جريان کې به ورو ګونګوسې پيل شو. نيامت (نعمت) چې کلونه کلونه زما د انديښنو او ذهني ځورونو لامل وو، ورو به يې د استاد سيفو دا سندره په داسې انداز زمزمه کوله چې ان شونډې به يې رپېدې، ويل به يې:
«ليلا غوټی جان غم نه داری»
او يارمامد به ورسره سم د واره سر راتاو کړ چې:
«غير از رنګ زلف ديګه کار نداری.»

لين (کتار) به له يوه سره تر بله له خندا ډک شو. خو قوماندان به له خپلې بزرګواری (!) نه کار اخېسته او ځان به يې په ناګارو کې واچاوه. خو چې حوصله به يې ختمه شوه، نو سم د واره به يې په پټکو پيل وکړ.

هلکو ! لکه چې نه سړي کېږئ؟ قسم مې دې په رب وي چې د اس سره به مو په يوه اخور وتړم.
اقا به ورو وويل: «اس خوب است خدا ما را از خر نجات بته.»

دغه اشاره به (خان) به د دې کنايې (اشارې) په اورېدو سره بيا سور سپين شو او په توره مښوکه به يې وويل:
«او مرده ... ادم نه شدی؟ مه کتی تو کار دارم.»

خبره دا وه چې هغه زموږ په ټولي کې په خر مشهور وو، او په لاره به هم چې چا خر وليده او دی به هم روان وو، نو روان ملګري به اول ځاروي او بيا ده ته په کتلو سره دا افاده ورکوله چې ګوندې انډيوال دې ګوره ! او بيا به د هغه په اکر کې بدلون راته، خو دا مهال به د قوماندان پټکو هر څه غلي کړل. او نيامت به غاړه صافه کړه، غلی او حق په جانب به ودرېد. يارمامد به هم ورسره ودرېد. څه به يې ونه ويل، خو چې د قومندان مخ به بلې خوا ته شو، نو بيا به يې زمزمه کړه:

Samsoor.Com

الا شا کوکو جان، سرت شال بند ازم
الا شا کوکو جان، هر روز نه که دریشی
الا خوبش استی ازی بهتر نمیشی
او د دې سندرې سره به بیا د سربازانو سکوت مات شو ...
بیا به سملاسي په لین کې خندا غزونې وکړې او د قومندان رنګ به هم لکه سور الوان وتښتېد.

په لین (کتار) کې به د آمرصیب د دفتر سرباز هم کله ناکله ودرېده. کله ناکله ځکه وایم چې هغه هره ورځ دې لین (کتار) ته نه راتلو، بلکې هغه په یو مهم کار بوخت وو. د چا خبره چې هغه د شخصیت د هستولو په کار بوخت وو. نو ځکه خو کله چې د لین (کتار) سر ته د موجوده ګۍ لپاره راغی، نو سملاسي به پرې د ټوکو او ملنډو باران پیل شو.

دې کار دوه وجهې درلودې: یو خو دا وه چې په ګرم او نرم دفتر کې د هغه پاتې کېدلو او کار کولو د ټولو سربازانو (سرتېرو) کرکه راپارولې وه. نه یوازې سربازانو، بلکې ډګروال بیدار خو به ورته غابنونه چیچل او ویل به یې: «ده ته ګوره ټوله ورځ ورته لیکنې کوي او هغه یې په خپل نوم چاپوي. زه یې قوماندان نه یم چې د پورتاتیف په خېمه کې یې څو ورځې وساتم چې پوه شي چې یوه ډوډۍ څو پتیرې کېږي.»

او بله وجه دا وه چې سمندر ډېر د سرو مغزو خاوند وو، هېڅ قهر (غوسه) یې نه درلود. ښه مې په یاد دي چې په یوه محفل کې چا په څپېړه ووهه نو موړي ورته همدومره وویل: «بچیم کار خوب نه کدی !»

همدا سبب وو چې نورو سربازانو به له هغه انتقام اخېست او کله به چې په لین (کتار) کې ودرېد، نو د ځورونو او فشارونو تر قمچینې لاندې به یې ستمې ویستل. چا به آمر باله، چا به رئیس او چا به د آمر پنسل پاک ... همدا سبب وو چې کله به ډېر اړ نه شو، نو لین (کتار) ته به له خپل دفتر نه نه راکوزېده.

زموږ د سربازۍ (سرتېرۍ) دوره نیمایي ته ورنژدې کېده. شپې او ورځې په ګړندي بدلون سره بدلېدلې. اصلي کیسه دا وه چې یوه ورځ کله چې له بهر نه د کارخانې په انګړ ورننوتلم، نو نیامت راته په انتظار ولاړ وو. پرتله او ماشیندار یې څنګ ته پراته ول. ذره بیني عینکې یې پر سترګو وې د تل په څېر یې خوله له خندا ډکه وه. وی ویل ډېر ښه وخت راغلې.
ما ویل: خیریت خو دی؟
هغه وویل خیریت دی. له تا سره مې یو کار وو.

له روغبېړ نه يې وروسته زما لاس ټينګ ونيو او يوې خوا ته يې کش کړم. ورو يې راته وويل: يو څه مې په کار دي چې زه نه پوهېږم ته يې پيدا کولی شې ډېره سخته اړه ورته لرم. يا به له تا سره وي اومرو يې راته پيدا کړه. ما ترې پوښتنه وکړه.

هغه وويل مرمۍ ... مرمۍ مې په کار دي. څو دانې مرمۍ مې په کار دي؟
نيامت زما د پوهنتون د دورې دوست وو. په يو پوهنځي کې مو سبق لوست. هغه په ونه جګ او نری او ډنګر هډوکن تن درلود. تل به يې سترګې په سترګو اېښې وې. زيات وخت به يې کتاب په لاس کې وو. په خبرو کې ارام او صبرناک سړی وو، شمېرلې خبرې به يې کولې – د کتابونو راکړه ورکړه به مو درلوده او په کتابتون کې به مو هروخت ليدل. لنډه دا چې زما او د هغه پېژندګلوي يوازې د سربازانو (سرتېرو) د لين (کتار) پورې اړونده نه وه.

خو هغه مهال چې ما هرڅه ټينګار وکړ نوموړي راته سم حال ونه وايه. همدومره يې وويل له ما نه په پيره کې ورکې شوې دي. قوماندان يې رانه غواړي را سره مرسته وکړه. جزايي کوي مې. ما ورسره ومنله او ورته مې وويل سبا ته به يې درته راوړم. خو وروسته وپوهېدم چې هغه راته بهانه کړې وه. سهار چې بيا کارخانې ته ورننوتلم. نيامت د پرون په څېر زما لار څارله. يو وار بيا په خندا شو، وی ويل:
خدای دې وکړي چې زما سره د مرستې په ثواب کې شريک شې !
ورته مې وويل: غم مه کوه.
له لاسه يې ونيولم يوې ګوښې ته ولاړو. د خپلې تفنګچې مرمۍ مې ورکړې. مننه يې وکړه او بيا له ما جلا شو. له هغه نه په ګوښه کېدو سره مې زړه ډوب ډوب وکړ. حواسو مې بل شان ګواهي ورکوله او له هغه ورځې وروسته مې بيا نيامت هم په سترګو ونه ليد.

نيامت ورک شو او بيا يې چا نوم هم په خوله وانه خېست. په سربازانو (سرتېرو) کې ګونګوسی وو له هماغې شپې زما د ژورو د اندېښنو لړۍ پيل شوه. «نيات وتښتېد».
چا به ويل نيامت خدمتي ولاړ او چا بل څه؟ خو څومره چې نيامت د نورو له اذهانو ليرې کېده دومره يې زه ځورولم. هغه شپه – د ګوښه کېدو شپه. د مرميو ورکړه. مننه او بس ترې تم کېدل.
مياشتې مياشتې زموږ د سربازانو (سرتېرو) لينونه (کتارونه) هماغه شان جوړېدل – خنداوې پکې کېدلې، ټوکې پکې کېدلې – او دغه راز ملنډې پکې وهل کېدلې. منځ قدی او چاغ چمنډ قومندان هم هماغه شان خپلې پټه کې جاري ساتلې او مونږ په پوره زغم اورېدې. خو بيا د لين (کتار) پر سر چا د ليلا غوټۍ جان سندره د ملنډو لپاره زمزمه نه کړه او نه خو نيامت وو چې په قطار کې ولاړ سربازان (سرتېري) وخندوي.
نيامت ورو ورو د ټولو له ذهنه ووت. ټولو هېراوه، خو کله چې به زه د کارخانې په دروازه راننوتم سم د واره به مې مخ ته ودرېد او له هغه سره د روغبړ وروستۍ شپه به بيا

راتداعي شوه او ترڅو چې ببرته له هغه ځایه تللم او په بل کار به بوختېدلم زه به یې ځورولم.

د نیامت له تري تم کېدو نه میاشتې میاشتې تېرې شوی د هغه هېڅ پته ونه لګېده. هغه تری تم شو. بیا په پیره کې ونه لیدل شو – اوړی تېر شو منی راغی یخني په زیاتېدو شوه. د ټولي ترخیصونه پیل شول. مونږ هر یو ترخیص تر ګوتو کړ – نیامت بیا هم ونه لیدل شو. هغه تری تم وو. خان هم ترخیص تر ګوتو کړ – چکچکې پرې وشوې، هرکلی یې وشو، مبارکي ورکړل شوه او ځېنو کینایي هم وویلې – سمندر هم له تقدیرنامې سره یوځای ترخیص واخېست. ټولو په یو اواز وویل: نوش جان (!) مبارک (!) فتح وظفر مبارک (!)
دوه کاله وروسته کله چې په یوه دولتي اداره کې په خپل کار بوخت وم. ډېرې نوې خبرې مې ذهن ته راتللې – تېرې یادونې مې ورو ورو له ذهنه وتلې او د هغو ځای نویو نیوه، خو د نیامت وروستی روغبړ به چې کله په ذهن راغبرګ شو د واره به یې ټکان راکړ. د سربازۍ د دوران نورې کیسې مې په ذهن کې نه وې. سمندر مې هم نه لیده. خان هم په څه کار اخته وو. چاغ چمنډ قومندان او د هغه پټه کی مې ورو ورو له ذهن نه وتلې. د ډګروال بیدار خبرې او لوڅونې هم دومره زما یاد ته نه راتللې. یوازې دومره پوهېدلم چې لوی آمرصیب ښه پرمختګ کړی وو او د نویو پوستونو د ترلاسه کولو لپاره یې اشتها نوره هم زیاته شوې وه.
ما هم په یو دفتر کې کار کاوه او د مامور په څېر به دفتر ته ورتللم – یوه ورځ چې د سهار له خوا لږ ناوخته دفتر ته ورغلم ډېرې انجونې زما د دفتر له همکارې راتاوې وې. هغې ته یې تسلیت ورکاوه.
لومړی مې څه ونه ویل، خو اندېښنه مې زیاته شوه او د چوپتیا پوښتنه مې وکړه:
نسرین وویل مونږ دوعا کوله. شکېلا ته مو دوعا وکړه.
زه حیران شوم. د څه دوعا؟ پوښتنه مې وکړه:
شکېلا په ژړغوني اواز وویل: دوی ستا د ملګري فاتحه راکوله. زه هک حیران شوم. کوم ملګری؟
هغې وویل: د نیامت فاتحه.
زه ټکنی شوم او سره له دې چې ژبه مې ګونګه کېدله بیا مې وپوښتله: کوم نیامت؟
هغې بیا په ژړا وویل: هغه چې له تا سره یوځای سرتېری وو. هروخت به یې ستا کیسې مونږ ته کولې.
زه حیران پاتې شوم – تا خو ما ته ویلي وو چې هغه تښتېدلی دی.
نه ! هغه نه وو تښتېدلی – هغه همدا سې ویلي ول چې تا ته همدومره ووایم.
نو هغه کله ومړ؟
هغې وویل: هغه ونه مړ، هغه پانسي شو ... د پردیو د وژنې په جُرم پانسي شو او مور مې د هغه مړی هم ونه لید.

لندن،

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

samsoor.com

د ليکوال نور اثار

لنډې کيسې:
۱. شپږم چاپ کال ۱۳۶۳
۲. سينده ځه سينده بهېږه ۱۳۶۶
۳. د زمانو سندره ۱۳۷۰
۴. کله چې ماشومان سندره وايي ۱۹۹۸
۵. انځورونه که هېنداره (همدا اثر) ۲۰۰۷

څېړنيز اثار:
۶. غني د شګو په محل کې ۱۳۶۵
۷. څو ادبي يادونې ۱۳۶۶
۸. په حالنامه کې د بايزيد روښان عرفاني او فلسفي څېره ۱۳۶۹ دويم چاپ ۲۰۰۶ م
۹. ادبيات او د انسان د ننني نړۍ ۲۰۰۵
۱۰. لويه جرګه او لويې پريکړې ۲۰۰۳

ژباړنې
۱۱. تروريزم او جګړه له انګليسي ژبې ۲۰۰۴
۱۲. استېتيک مقولې له فارسي څخه ۱۳۶۵
۱۳. يو شمېر څېړنيزې ادبي، فلسفي مقالې
۱۴. د افغانستان د جمهوريت فرهنګي پاليسي) له مهدي دعاګوی او استاد الهام سره ګډ کار (۱۳۶۹-۱۳۷۰

محمد اکبر کرګر

انځورونه که هېنداره

Samsoor.com